

KÖNYV

144 Ft

HÉT

V. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

• 2001. FEBRUÁR 22.

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Kertész Ákos
Európai
nemzeti
öntudat?

Írófaggató
Horgas Béla

Interjú
Bernáth Istvánnal
Cs. Tóth Jánossal
Mihancsik Zsófiával

Nyerges András
„Föltenni a
következő hülye
kérdést...”

Sári László
Nepáli
kolostorok
4. rész

Nádor Tamás
Weöres Sándor
és a vers
születése

Ember és gondolat
F. Nagy Angéla

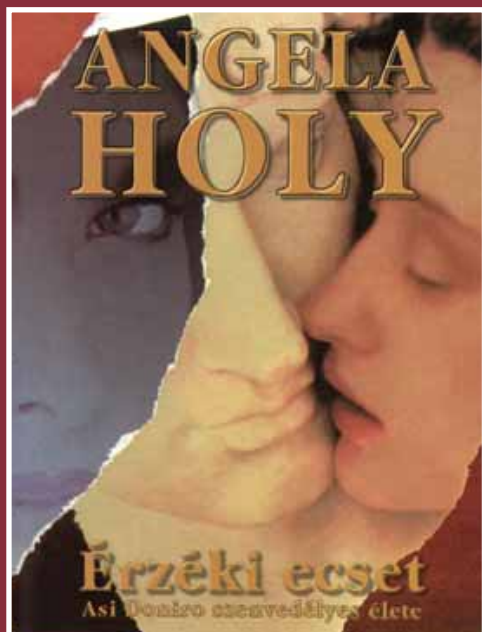
**„A politika olyan, mint a társadalom”
Találkozó Esterházy Péterrel**

Foto: Szabó J. Judit

A Mezőgazdasági Könyvhónap újdonságait keresse a
Libri Mezőgazdasági Könyvesboltban
1054 Budapest, Vécsey utca 5. Telefon: 311-0882

Angela Holy: Érzéki ecset

Angela Holy Magyarországon először olvasható regénye igazi jó olvasmány, művészregény. Főhőse Asi Doniro, vakon született, ám kialakult benne egyfajta belső látás képessége, így mestere segítségével világhírű festő lesz. A regény a főhős szerelmi viszonyait, festészetének kialakulását, a galériatulajdonosok intrikáit ábrázolja érzékletesen, a műfaj követelményeihez illő stílusban, eljutva a „kötelező happy end-ig”.

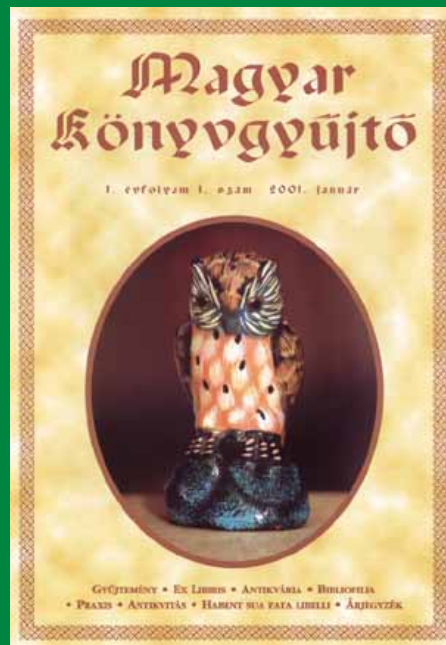
1580 Ft

Megvásárolható a Bibliofil, Libri, Lira és Lant könyvesboltjaiban, viszonteladóknak terjeszti a Saxum, Pécsi Direkt, Lap-ics, Tóthágas, Móró, Fix+3, Talentum, Pult, Sunbooks könyvnyagykereskedés.

Megjelent! Magyar Könyvgyűjtő

Kizárólag előfizetőknek

Előfizethető a kiadónál:
1114 Budapest, Kanizsai u. 41.
Telefon/fax: 466-0703
Ára: egy évre (10 szám) 4400 Ft

Harmadik Kultúra

A Typotex Kiadó megnyitotta a reál- és humántudományok találkozását céljával kitzúzó Harmadik Kultúra Szalont, amely szeretné egymáshoz közelebb hozni a két tábor. (Meghívója a 4. oldalon olvasható.) A hírben rejlő tartalom elgondolkodtató: annyi év és oly sok vizsály után, Marx György, Vekerdi László és mások tanulmányai, könyvei után még mindig létezik a „két kultúra” felfogása? Kérdésem álnaiv, szónoki: igen, persze, létezik. Nem elsősorban a tudományok bármely ágát művelő tudósok felfogásában, hanem a közgondolkodásban. A közgondolkodásban, amely szerint, ami mérhető, szabályozható, véges számú paraméterrel leírható, ok-okozati összefüggésekbe illeszthető, az hiteles és az arra alapozott állítások elhíhetők. Míg ellenben az olyan állításokat kétkedéssel fogadja a közgondolkodás, amelyeket „csupán” valamely társadalomtudomány eredményeire hivatkozva fogalmaz meg ama tudomány tudós művelője. Ezt a közgondolkodást jól tükrözi a reklámok világa: a mosópor, fogkrém és más fogyasztói javak reklámjaiban a tudomány külsőségeit tömegesen szerepeltetik készítőik, kölcsönveve a tudomány hitelességét árujuk eladhatósága érdekében. Nehéz eldönteni persze, hogy mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás. Előbb a marketingszakemberek ébredtek rá arra, hogy ami tudományos köntösben jelenik meg, az nagyobb valószínűséggel számíthat az elfogadásra, vagy heurisztikus módszerrel tapasztalták ki utóbb, a reklámok hatásvizsgálatának útján, hogy a tudományra hivatkozva többet tudtak eladni árujukból. Lényegében ma már mindegy: a tyúk tojik, van tyúk is, tojás is. A fogkrémek kiválóságáról fehér köpenyes, tudóskülsejű férfiak és nők győznek meg minket számítógép billentyűzetét nyomkodva, összetevők vegyjeleit, molekulaábráit, szerkezeti rajzot, metszetábrát felvillantva ámuló tekintetünk előtt. Ember legyen a talpán, aki ellent tud állni a kísértésnek, hogy rohanjon megvenni az ily kiváló fogkrémet. A tudomány mítosza töretlen.

A Typotex Kiadó kezdeményezéséhez, az induló Harmadik Kultúra Szalonthoz sok sikert – nagy vitát – kívánok.

Kiss József

KÖNYVHÉT

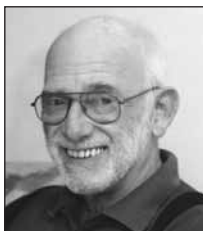
A TARTALOMBÓL

Találkozó
Esterházy Péterrel
5. oldal

Sári László
Nepáli kolostorok 4.
6. oldal

Kertész Ákos
Európai nemzeti öntudat?
12. oldal

Írófaggató
Horgas Bélát faggatta
Nádra Valéria
14. oldal

- 4** HÍREK, ESEMÉNYEK
- 5** „A politika olyan, mint a társadalom”
Találkozó Esterházy Péterrel
(Mátraházi Zsuzsa)
- 6** **Sári László**
Nepáli kolostorok 4. rész
- 8** **Emlékirat jelen időben**
Székely Jeruzsálem
(T. T.)
- 9** Interjú **Cs. Tóth Jánossal**
(M. Zs.)
- 10** **Ízelítő Izland irodalmából**
Beszélgetés Bernáth Istvánnal
(Szabó Kinga)
- 11** EMBER ÉS GONDOLAT
F. Nagy Angélával
beszélget Nádor Tamás
- 12** INTERJÚFORGÁCS
Weöres Sándor és a vers születése
(Nádor Tamás)
Kertész Ákos:
Európai nemzeti öntudat?
- 13** OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András:
„Föltenni a következő hülye kérdést...”
- 14** ÍRÓFAGGATÓ
Horgas Bélát
kérdzte Nádra Valéria
- 15** HANGRÖGZÍTŐ
- 16** SIKERLISTA
- 17** **Esszéorozat véleményformálóknak**
Mihancsik Zsófia
a Helikon Huszonegyről
(M. Zs.)
- 19** KÖNYVAJÁNLÓ
- 23** MEGJELENT KÖNYVEK
2001. JANUÁR 26. – FEBRUÁR 8.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhét@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Főmunkatárs: **Szikora Katalin** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió, Blasits Ildikó** • Nyomás: Grafika-Typopress Nyomda • Felelős vezető: **Farkas József** elnök-vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltékért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf: 146.

Gyászol a Mágus Kiadó

■ 2001. február 2-án, 55 éves korában, hosszú betegség után, az utolsó pillanatokig alkotva és terveket szöve hagyott itt bennünket örökre Alföldyné Tóth Emőke, a kiadó alapítója és igazgatója. A Szó-ta-gol-va és az általa készített antológiák sikeres kiadásai, a Könyvfalók Kiskönyvtára című ifjúsági sorozat emlékezett a pedagógus-könyvkiadóra, a sokoldalúan művelt emberideálja lebegett előtte, amikor zenei témájú könyvek kiadását is megkezdte. Zenetörténeti érdekességek, Bartók és Kodály egyéniségét kis terjedelmében is jól megragadó, gyönyörűen illusztrált könyvek, az újraélesztett Magyar zeneszerzők címen kiadott monográfiák magyar és angol nyelvű füzetei és nem utolsósorban az Orfeusz hangzó zenetörténeti sorozat szép kiállítási kötetei őrzik komplex szemléletét, tizenkét év sok-sok küzdelmét és örömet – Emőke emlékét. Mi, akik kiadói tevékenységét folytatjuk majd, azon fogunk munkálkodni, hogy mindaz, amit elkezdett és megálmodott, az ő szellemében folytatódjék, hiszen ez volt leghőbb és legvégső kívánsága.

Mágus Kiadó

Könyvforgalom 2000-ben

■ A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése idén ismét elkészíti statisztikáját a magyar könyvforgalom 2000. évi alakulásáról. Az MKKE már több éve összesíti a magyar könyvtérképzés adatait a kiadók információi alapján. Az MKKE statisztikája a Központi Statisztikai Hivatalnak is segítséget nyújt a saját számításai elvégzéséhez, és az egyetlen olyan hivatalosan közzétett adatsor, amely a könyvpiaci mozgások nyomán követését lehetővé teszi.

Az MKKE ezúton is kéri a kiadókat, hogy a számukra elküldött kérdőíveket határidőre, pontosan kitöltve küldjék vissza, hiszen a könyvforgalom részletes leírását és elemzését ez teszi lehetségessé. A kiadók által közölt adatokat természetesen bizalmasan kezelik. A

kiadók közreműködését az MKKE ezúton is köszöni.

Az Év Kiadója, Az Év Kereskedője

■ Az MKKE elnöksége – a soros igazgatótanácsi ülés remélhető jóváhagyásával – két új könyvszakmai díj, Az Év Kiadója, valamint Az Év Kereskedője alapítását kezdeményezi. Az MKKE könyvkiadó tagjai szavaznak az év kereskedője, könyvkereskedő tagjai pedig az év kiadója cím nyertesére, a verseny helyezetteire. Az MKKE a tagjainak elküldte a szavazólapokat, amelyeket a vokssal ellátva legkésőbb február 28-ig várnak vissza az MKKE postacímére. A borítékokat – közjegyző jelenlétében – az MKKE elnöke, elnökhelyettese és igazgatója nyitják ki, s összesítik a beérkezett szavazatokat. Az első öt helyezett, illetve a legtöbb szavazatot elnyerő, díjban részesült cég képviselői a VIII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, 2001. április 27-én, pénteken délután, a Budapesti Kongresszusi Központban ünnepélyes keretek között vehetik át az elismeréseket. Az MKKE azt reméli, hogy ez a két díj komoly szakmai díjnak minősül majd, hiszen a szakmabeliek elismerését tükrözi, és bíznak abban is, hogy a díj alapításával hagyományt teremtenek.

Ünnepi Könyvhét, 2001. június 7–11.

■ A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése 2001. június 7–11. között, azaz csütörtöktől hétfő estig rendezi meg a 72. Ünnepi Könyvhétet. Kérnek minden könyvkiadót, hogy az idei könyvhétre nevezett kiadványaik adatait legkésőbb március 1-ig juttassák el címükre. A könyvhét elsősorban a kortárs magyar irodalom közreadásának ünnepe, ezért könyvheti mű lehet az erre az időpontra megjelenő, első kiadású, igényes szépirodalmi alkotás, elsősorban a kortárs magyar írók műve. Emellett a humán tudományok körébe sorolható kötetek első kiadásai. A könyvheti listára a hazai könyvkiadóktól kb. 120 cím kerül fel. Egy-egy kiadó maximum 12 könyvcímmel nevezhet be, melyek közül 10 kerülhet az ünnepi könyvheti listára. A listára

kerülő könyveket az MKKE által felkért zsűri választja ki a benevezett művek köréből.

Sikeres magyar szerzők Berlini villáminterjú Dalos György íróval

■ A Der Spiegel, a Die Zeit és még több, tekintélyes német lap könyv-sikerlistáján hónapok óta előkelő helyet foglal el Márai Sándor. Az 1989-ben elhunyt szerző és a kortárs magyar irodalom művészei keresettek Németországban. Az okokról Dalos György Berlinben élő író, a Haus Ungarn korábbi igazgatóját faggattuk.

– Márait 1999 őszén már harmadszor fedezték fel Nyugaton, összesen 28 könyve jelent meg korábban. Első sikereit a '30-as években aratta, majd, már emigránsként a hidegháború korszakában. Időközben elfelejtették. Mostani sikere (A gyertyák csonkig égnek – 250 ezer eladott példány, majd az Eszter hagyatéka azonnal felkerült a német bestseller-listára) részben a divat változásának köszönhető. Úgy látszik, a posztmodern romantikus hullám váltja fel. Márai újbóli felfedezésében azonban komoly része van a Rómában élő Christina Viragh kitűnő fordításának is, aki már az olaszországi Márai-renezánszot is előmozdította. És persze a tavalyelőtti frankfurti Buchmesse is sikertényező volt. A kormányok – az előző is – zsebükbe nyúltak. Márai német megjelenését a Fordítástámogatási Alap is segítette.

– *Apropó, '99-es frankfurti könyv vásár! Akkor Magyarország volt a díszvendég, de azóta sem mérséklődött Márai Sándor népszerűsége Németországban. Mivel magyarítható a régebbi és a kortárs magyar irodalom németországi sikere, és mi várható?*

– A hetvenes évektől a német szellemi élet főleg azok iránt a magyar szerzők iránt érdeklődött, akik az aczéli kultúrpolitikában a „tűrték” (Mészöly, Nádas, Esterházy) vagy a „tiltottak” (Konrad, Eörsi, Petri) kategóriába tartoztak. „Védjegyük”, ha úgy tetszik, a hitelesség és a színvonal volt, amely reális képet adott hazánkról és a korszakról. Ez a névsor most jócskán kibővült (Tar Sándor, Kornis Mihály, Kukorelly Endre, Gordon Ágota,

Mora Terézia és a Dumont költői antológiájában megjelent fiatalok). Jelenleg éppen 100 könyv után szélcsend van, de feltételezem, hogy hamarosan újabb magyar kötetek jelennek meg.

Mogyorósi Géza – Berlin

A Typotex meghívója

■ A Typotex Kiadó megnyitotta a reel- és humántudományok találkozásait céljával kitűző Harmadik Kultúra Szalont, amely szeretné egymáshoz közelebb hozni a két tábor. Ezúton tehát szeretettel meghívja Önt a Typotex Kiadó és a Litea Könyvesbolt és Teázó a szalon nyitó összejövetelére, melyet 2001. március 1-jén, csütörtökön 18.00 órától a Litea Könyvesboltban (I., Hess András tér 4.) tartunk.

Ez alkalommal Érdi Péter: Teremtett valóság. Válogatott írások című művét mutatja be a szerző, illetve három pályatárs: Benedek Pál, a tanár; Lázár József, a kolléga és Somogyvári Zoltán, a tanítvány. Az ismertetőket kötetlen beszélgetés követi majd, amelyre némi inni- és harapnivaló társaságában szeretettel várja Önt: Votisky Zsuzsa, a Typotex Kiadó ügyvezető igazgatója és Bakó Annamária, a Litea Könyvesbolt vezetője.

Könyvszakmai hitel

■ A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma a könyvszakmai vállalkozások üzleti tevékenységének támogatására, projektek finanszírozására pályázatot hirdet kamattámogatás elnyerésére. Pályázhat minden 1997. december 31. előtt alapított, Magyarországon bejegyzett könyvkiadó és könyvterjesztő társaság. Pályázható hitelösszeg 4–60 millió Ft. Futamidő: 6 hónap, de maximum 12 hónap. A hitelt a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. folyósítja, s a sikeres pályázatok kamatának 50%-át az NKÖM átvállalja. A pályázat benyújtásának határideje: 2001. március 8. Részletes felvilágosítás, valamint a pályázati felhívás átvétele: NKÖM Ügyfélszolgálati Iroda 1077 Budapest, Wesselényi utca 20–22. Telefon: 484-7100

„A politika olyan, mint a társadalom”

Találkozó Esterházy Péterrel

Olvassa a Könyvetet. Szelíd mosolyú önróniával árulta el Esterházy Péter, hogy először a sikerlistát nézi meg, és őszintén örül, ha ott láthatja a nevét. A nemrégiben párosan kapott díjai adták apropóját beszélgetésünknek.

– Nem szereti a nyilvánosságot, mint-ha kifejezetten zavarná a kérdezősködés, a vakuvillanás.

– Fegyelmezett ember vagyok, tehát, amikor megjelenik egy könyvem, ahogy ez illik, adok interjút. Ha külföldön publikálják a regényemet, és nagyon rám parancsolnak, odautazom, pedig szívesebben maradnék, ahol vagyok. Ott érzem jól magam. De könyv megjelenése környékén méltán gondolható, hogy a nyilvánosság egy kicsit használ az új munkának. Az is számít, ha egy-egy interjú miatt 3,6 emberrel több veszi meg a könyvet. Nekem fontos az a 3,6 ember.

– Nem is tréfa ez a tizedes szám! Művei ott szerepelnek a könyvesbolti sikerlisták élbolyában, az irodalomkedvelő emberek kivétel nélkül elismerik az Ön írói érdemeit, de egy részük bizony nem lát neki egyből az új Esterházy-regények végigolvasásának. Többen elteszik a polcra, hogy nyugdíjas korukban, amikor lesz idejük a vaskos kötetekbe belefeleledkezni, a körmondatok lényegét ízlelgetni, majd elővehessék.

– Elvileg azt szeretném, hogy könnyen olvasható regényeket írjak, és ezt is gondolom a könyveimről: könnyű, szórakoztató olvasmányok.

– Munka közben maga elé képzelem az Olvasót vagy egy olvasót és neki ír?

– Nem, de bizonyos helyzetekben elgondolom: na, ez mit szólna hozzá? Vagy azért, mert azt hiszem, hogy nagyon tetszene neki, vagy, mert nagyon fölháborodna. Hogy szól ez Nyíregyházán, kérdzem. De ezek nem komoly játékok.

– Ha elkészül egy könyvről, rögtön hozzáül a következőhöz?

– A Harmonia caelestis után először legalább egy év pihenésre gondoltam, de valamilyen szükségességet érez az ember, ami, megengedem, nevetséges dolog, csakhogy azt jelenti, minden más eset rosszabb, mint a dolgozás. El-

jutok addig a pontig, amikor látom, hogy milyen abszurd volna délelőtt elmenni valahova.

– És akkor leül a papírhoz... Vagy a számítógéphez?

– Nem, én nem tudok gépbe fogalmazni. Halálos fenyegetés alatt nyilván rászoknék az írógépre vagy bármire. Csak nem kényszerít semmi, ezt szoktam meg.

– Sokat változtat a szövegen?

– Többször átírom az egészet, közben óhatatlanul javítom. Elsőre meg másodikra sem tudok mindent a papírra tenni, mindig marad valamilyen szál, amire nem figyeltem, és akkor azt csak a következő átnézéskor tisztázom. Az oldalszámon jegyzetelem, mi az, ami pontatlan. Végül már a jegyzet jegyzetének a jegyzete is elkészül.

– Ha lenne irodalmi élet, akkor abban szívesen részt venne?

– Ahogy idősödik az ember, úgy lesz egyre kevésbé mozgékony, de ez alkat kérdése is. Én ennél merevebb vagyok, illetve vagy dolgozik az ember, vagy irodalmi életet él. Így lettem szocializálva, mert nem bölcsészkarra jártam, hanem matematika szakra. Utólag ismertem meg a pályatársakat és a természetes bandázásban emiatt abban a koromban nem vettem részt.

– A napi politikával kell-e törődnie az írónak?

– Egy regényírónak elvileg kell ismernie valamelyest a világot, ahhoz meg ez hozzátartozik. Demokráciában megteheti az ember, hogy füttyöl a politikára, vagyis arra a mechanizmusra, amivel az országát, városát igazgatják, és csak, mondjuk, Pascal mondatszerkezete érdekl. Engem időnként irritál ez az egész, és akkor ennek hol gyakran, hol kevésbé sűrűn hangot adok.

– A Termelési regény idején e tekintetben talán könnyebb dolga volt. Közösnek bizonyult az ellenség.

– Most az ellenek többen vannak, másrészt nincsen konszenzus

ez ügyben. A diktatúrát minden megszenvedi, az irodalom is, de bizonyos tekintetben tiszta helyzetet teremt. Engem azért személy szerint permanens örömmel tölt el, hogy nem diktatúrában élek. Ha ennek az a következménye, hogy nehezebb regényt írni, hát ez a legkevesebb.

– Oda jutottunk, ahová kíváncskoztunk?

– Idő kérdése, hogy bizonyos reflexek elmúljanak, hogy legyen esély a középosztály megjelenésére.

– Előbukkan-e valaha az a szellemi energia, amelynek felszabadulását reméltük a diktatúra bukásától?

– Szükséges feltétele volna ennek, hogy valóságos dolgokkal foglalkozzunk észvesztően álságos ügyek helyett. Konkrétan arra a nivótlanásra utalok, amelyet hónapok óta tapasztalhatunk és metaforikusan Kisgazda-színvonalnak neveznék. A legszívesebben becsukná az ember a szemét, aztán fölébredne. Persze lehet, hogy szükségszerű az ilyen emberek pozícióba kerülése. Általában nézve igaz, hogy a politika olyan, mint az egész társadalom. Nem úgy van, hogy léteznek a gonosz politikusok és a fantasztikus ország. Amikor a politikusok nivótlanágát látjuk, akkor a saját szintünkkel szembesülünk. Mi választottuk őket magunkból, nem volt egy külön kaszt, akik a mi rontásunkra esküdtek fel.

– Előfordult már, hogy kormányzat ennél kevesebb pénzt szánt szellemi javakra?

– A rendszerváltás után kiderült, hogy minden pénzbe kerül. Ára van a könyvnek és fontos, hogy hány példányban fogy el. Sajnos, nagyon lassan alakulnak ki azok a védekező mechanizmusok, amelyek óvják a kultúrát a pénz elsődleges brutalitásától. A Filmszemlén is látszott, hogy áldozna az állam, de azt mondja, mivel ő adja a pénzt, szeretné megmondani, mit kezdjenek vele. Hamis érvelés. Az állam nem viselkedhetik úgy, mintha menedzser vagy producer volna, mert ezek nyilvános pénzek, adóból származnak. Nehéz a döntés, a különböző modellek között. Például a mostani kormányzat szívesen hivatkozik a francia mintára, ahol a mindenkori állam erősebben beleszól a kultúra ügyeibe. Szerintem üdvösebb volna, ha nálunk kevésbé avatkozna bele, figyelembe véve a nagyon közeli diktatórikus emlékeinket és

tapasztalatainkat. Az állam jelenléte akkor jó, ha nem látszik. A Márai Sándor-díj külön boldoggá tett azzal, hogy csak szakmailag feddhetetlen emberek kapták meg eddig. Kevés állami kitüntetés van, amelyiknél ennyire rendben lenne a névsor. A Magyar Irodalmi Díj mint konstrukció is nagy jelentőségű. Jó jelzés, hogy az alapító tíz cég fontosnak tartja megszerzett pénze egy részét kulturális ügyekre fordítsa.

– El tud képzelni olyan kormányzatot, amelytől nem fogadna el díjat?

– Diktatúrában ez a kérdés nem merül fel, az ember fél nem elfogadni egy díjat. Demokráciában elvileg nem kell nagyon tútnódni ezen, minden kormány legitím, ha szeretjük, ha nem, a kormányok amúgy se szeretni valók, egyik se. Nem lehet konzekvensen mindent, amit az állam ad, elutasítani, mert akkor a villamosra sem lehetne fölszállni, hiszen azt is állami segítséggel működtetik. Ahhoz nagyon el kellene szaladnia a kormányzatnak, hogy ellenálljak a méltatásának. Mondjuk, ha a MIÉP alapítana egy díjat, nagyon be-rúgnának és nekem adnák, azt nem fogadnám el. Vagy visszautasítanám a Magyar Demokrata alapította irodalmi díjat is. Vagy a Thürmer-emléklakettet.

– A Harmonia caelestis fölött máris vitáznak az irodalmárok: vajon klasszikus értelemben vett családregény-e?

– Azt nem gondoltam volna, hogy az Esterházy-család hiteles történetét írjam meg. Tanult kollégám se a Mann család életét vetette papírra, hanem a Buddenbrook házét, én is azt tettem, azaz a kicsi különbséggel, hogy nálam a Mann és a Buddenbrook egy néven szerepel.

– Mennyit mondana el előzetesen a következő könyvről?

– Semmit. Nagyon erős koncentrációt követelő munka, mert mindennap széjjel kell választanom az indulatomat, a szeretetemet és a megvetésemet. A szöveg nem túri el a pozíció tisztázatlanságát.

– Meg szokta mutatni valakinek a készülő kéziratot?

– A házban kószáló nőknek. Olyan nincsen, hogy egy kollégámmal megbeszélném. Ha megmunkálatlan benne valami, hiába mutogatom, úgyis csak én tudom megoldani.

Mátrabázi Zsuzsa

Sári László

Nepáli kolostorok 4. rész

*

Így mesélik az emberek a Nepálba látogatóknak a Katmandu-völgy másik ékességének, a Buddhanáth-sztúpának a legendáját. A sztúpa építése valóban emberfeletti vállalkozás lehetett, óriás méreteit látva áll az ember lélegzete.

Katmandutól nyolc kilométernyire északra valaha csak virágzó nagy rétek és rizsföldek terpeszkedtek. Egy múlt század végi angol utazó (Daniel Wright) beszámol még egy kis faluról, amely néhány nádtetes házból és egy óriási „Buddha-templomból” állt. Ez utóbbi volt a sztúpa, a falu pedig: *Buddhanáth*. Pontosan a Tibetet Indiával összekötő forgalmas kereskedelmi és zarándokút mellett feküdt. Jó helyre épült a falu is, a sztúpa is. Ma már azonban senki nem beszél a faluról, ha valaki kimondja a nevét, az a sztúpára gondol. Buddhanáth egybeépült a terebélyesedő Katmanduval, nevét elvette tőle a sztúpa és a köré épült tibeti kolostorváros. Elfogytak a rizsföldek is, de kisebb-nagyobb kertek azért maradtak. Szép környék. Kertváros kolostorokkal. És szívében a valóban impozáns méretű, gyönyörű sztúpa. A kupola szintenként kisebbedő ötemeletes alapjának az átmérője meghaladja a száz métert. Tornyának – szintén tizenhárom lépcsős – a csúcsa pedig negyven méter magas van.

Az itt élő tibetiek azt állítják, hogy valóban ez a világ legnagyobb sztúpája. A Himalájában egyébként legalább három-négy helyen látható a világ legnagyobb sztúpája. De vitákról mégsem hallani. Itt akárkinek lehet *legnagyobb* sztúpája, ha épp ez a vágya.

*

Volt idő, amikor a Himalája-vidéken szinte bárkinek lehetett tibeti királya is. Annak is, aki nem akart. Valószínűleg nem egészen véletlen, hogy a sztúpa-építés legendája is a mai Katmandu-völgy, vagyis a jó ezer esztendeje Nepálnak nevezett terület tibeti királyáról beszél.

Egyes kutatók feltételezik, hogy amikor Tibet a 7–8. században minden irányban kiterjesztette hatalmát a környéken, nem volt közömbös a mesés Nepál-völgy iránt sem. Létezéséről tudnia kellett, hiszen az Indiába vezető egyik legforgalmasabb kereskedelmi út már akkor is itt vezetett. Ha értékelték a hely szépségét, gazdagságát, nem utolsósorban barátságos éghajlatát, az akkoriban azt jelentette, hogy el is foglalták. Elfoglalták, mert megtehették. Hogy fennhatóságuk mire terjedt ki és mi-

lyen hosszan állt fenn, nem tudni pontosan. De nehéz elképzelni, hogy amikor 763-ban a kínai fővárost is megsarcolták és *Harun ar-Rasid*, a híres-neves bagdadi kalifa is annyira tartott a tibetiektől, hogy szövetségre lépett ellenük Kínával, a tibeti királyság ne próbálta volna magához ölelni és minél tovább megtartani ezt a stratégiaiul is fontos, vonzó területet. A Nepáltól nyugatra eső távolabbi területek, és keletre a mai Szikkim és Bhután – vagyis az egész környező vidék – mindenesetre Tibethez tartozott ebben az időben.

Akár tibeti volt, akár nem, bölcs, éretnyes, jó királyuk volt a nepáliaknak, amikor ők is megépítették maguknak a világ legnagyobb sztúpáját.

*

Buddhanáth falu sztúpája állítólag varázserővel bír. Amióta csak felépült, csodákat tesz. Állítják a tibetiek. Az innen felszálló imákat meghallgatják az istenségek, az itt elhangzó kívánságok biztosan teljesülnek. Varázserőt sugároz a hely maga, és a sztúpa is, mely állítólag a történelmi Buddha egyik legkiválóbb tanítványának, *Kasjapának* a földi maradványait őrzi. Egyébként Kasjapa a neve az előző világkorszak történelmi buddhájának is.

*

Az óriási épület, melynek alapja ötször, magassága négyszer nagyobb, mint a szomszédos szvajambhunáth-hegyi sztúpáé, nem látszik Katmandu utcáiról. Még a külváros, a valamikori Buddhanáth falu utcáiról sem. Az arra járó látogató gyanútlanul sétál egy széles úton, s amikor betéved egy nem is túlságosan feltűnő kapun, földre gyökerezik a lába. Az orra előtt emelkedik ki a földből a kolosszus, melynek csúcsától az alap széléig kötelek feszülnek, s azokon millió színes, tibeti mantrákkal teleírt zászló lobog. Ettől még nagyobbak látszik a sztúpa, az embernek valóban eláll a lélegzete.

*

Az épületet zarándokok serege járja körbe a nap minden szakában, de különösen a reggeli és az esti pudzsák idején. Úgy kerülgetik, hogy a sztúpa mindig jobb kézre essen. Közben megforgatják az alap falába épült imamalmokat, a szorgalmasabbak leborulnak a szentélyek előtt, vagy akár minden lépésük után. Nemcsak a Himalája-vidék országaiból keresik föl a sztúpát a

Tibeti házak a sztúpa körül

buddhisták, de Koreából, Japánból és Délkelet-Ázsia országaiból is jönnek. Ha tehetik, jönnek Oroszországból a buddhista burjátok, jönnek a mongolok, na és persze a nyugatiak. Egyszerű nézelődő turistából is van épp elég. Óriási a forgalom.

*

A sztúpa körüli nem is olyan széles zarándokút külső szélén kétemeletes házak állnak, szorosan egymáshoz épülve. Ezek takarják el a városból érkező szeme elől a kupolát, de még a tornyot is. Teljesen körülférfi a sztúpát, gyűrűt alkotnak köré. A házak alsó szintjei üzletek: főleg kegytárgy- és ékszerboltok. Könyvesbolt is akad. A felső szinten lakások vannak. Színes cseréptetes, tiszta, takaros épületek. Nádtetes házakat ma már mutatónak se látni. Ezeket az újabbakat mind a tibeti menekültek építették maguknak az utóbbi évtizedekben.

*

A házak gyűrűje – bár elég szorosnak látszik – nem fojtogatja a sztúpát. A sztúpa se nagyon hagyja magát, meg a házak is elég szépek, mutatósak. Ablakaikból színes ruhákban hosszú copfos tibeti asszonyok, lányok nézik a lenti forgatagot, a lentic meg őket bámulják. Kis boltjaikban és a boltok előtt az árusok mindig mozgásban vannak, egyfolytában nyüzsgönek. Nem kapkodnak, rohangálnak, csak rendezgetik az áruikat, a szebb darabokat egymásnak is megmutogatják. Gyönyörködnek a szép holmikban. Nem utálják a tárgyakat. Az ékszerészek és a biszussok állandóan fényesítgetik, simogatják, dajkálják valamelyiket. És még a bámész-

kodókat sem traktálják ajánlataikkal. Ha az ember kézbe vesz valamit, nyugodtan meg lehet nézni, és van idő megkedvelni is. Ha megtetszik, meg is veszik a turisták. Sőt, így vesznek többet.

Talán az egész keleti világban csak a tibeti kereskedők nem erőszakosak. Szelídek, derűsek és szívesen beszélgetnek. Mintha tényleg nem lenne fontos eladni az árut. Már-már gyanús, hogy akkor mit akarnak. Percek alatt mindent meg lehet tudni a kereskedőről, családja történetéről, életkörülményeiről, munkájáról, álmairól. Jó a hangulat Buddhánáthban a zarándokok körútján.

*

A Nepálban élő tibetiek sokat köszönhetnek a sztúpának. Hasznosan szolgálja tibeti híveit a „Buddha-templom”. A világ minden táján híressé vált, népszerű zarándokhely a menekült tibetiek ezreit tartja el. Kolostorok tucatjai települtek a környékére, de virázkodik itt a tibeti kultúra minden ága. A nepáli kolostorok a tibetiek szellemi életének mai központjai. S hogy egyáltalán léteznek, működnek ilyen központok, ez már önmagában óriási csoda. A sztúpa csodája.

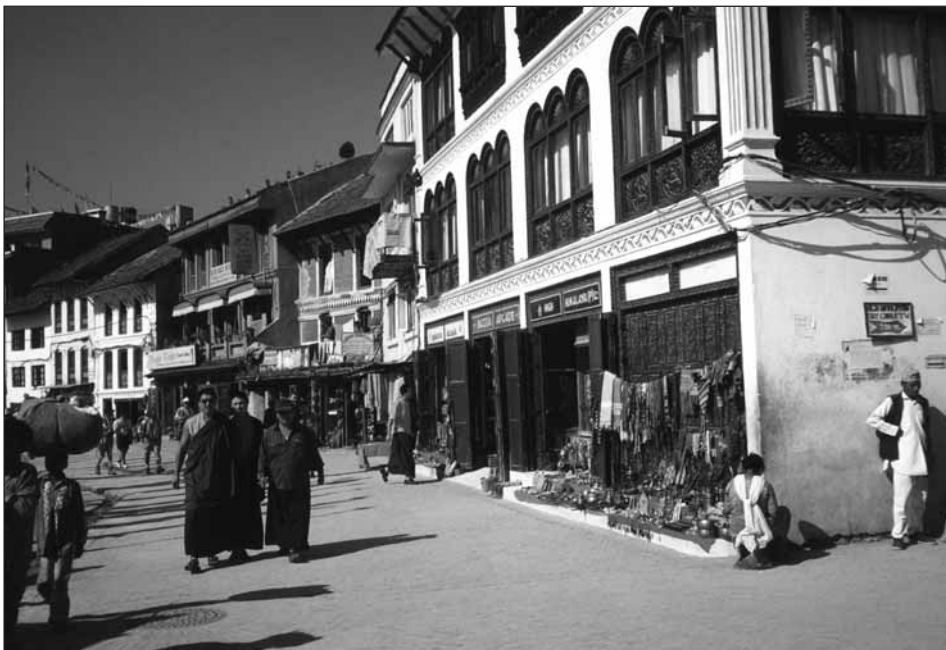
*

A csontok, melyeket hatalmas kupolája rejt, ha igaz, Kasjapa földi maradványai. Buddha kiváló tanítványa sokat tett a Tanításért. Tulajdonképpen neki köszönhető, hogy a buddhizmus fennmaradt. De szerepe volt abban is, hogy előzőleg olyan széles körben elterjedt.

A Kasjapa név már a legrégebbi ind szövegekben, a Rigvéda Krisztus előtt 1200 körül keletkezett himnuszaiban feltűnik, és nagy karriert fut be Buddhánáthig, a kínai, koreai és japán buddhizmusig, a mai napig. Kasjapa a régi ind mitológiában „ősbölcs”, ő minden élő atyja. Kasjapától származnak az istenek, az emberek, a démonok, a kígyók, a madarak, ő az őseredet, akit a hinduk gyakran Brahmával azonosítanak. Buddha korában kasjapáknak (Kasjapa leszármazottainak) nevezték a hindu áldozópapokat, akik a púdzsákon a Rigvéda himnuszeit olvasták, felajánlották az isteneknek az étel- és italáldozatot, és ők mutatták be a tűzáldozatot is. Az utóbbira utalva tűzpapokként emlegették őket és igen nagy tiszteletben álltak.

*

Ezért volt a buddhizmus történetében nagy jelentősége annak, hogy Buddha, miután úgy döntött, nem őrzi meg magának a megvilágosodásra törés módszerét, hanem a tanítás útjára lép, elsőik között nyert meg magának három tűzpapot. A hagyó-

A zarándokok körútja Buddhánáthban

mány egyik változata szerint egy észak-indiai kis település határában a hegytetőn, az égő áldozati tűz előtt ennek a három kasjapának mondta el híres Tűzbeszédét.

*

Minden lángban áll, papok! Lángban áll a szem, lángban állnak a képek, lángban áll a fül, lángban állnak a hangok, lángban áll az orr, lángban állnak a szagok, lángban áll a nyelv, lángban állnak az ízek, lángban áll a test, a tárgyak, lángban áll az értelem, lángban áll a gondolat! Mi gyújtotta lángra őket? A szenvedély tüze, a balgaság tüze, a szenvedés, a szomorúság, a gyötrellem gyújtotta lángra, mondom nektek. Ha egy okos tanítvány ezt belátja, elfordul a szemtől, a képektől, a fültől, a hangoktól, az orrtól, a szagoktól, a nyelvtől, az ízekről, a testről, a tárgyakról, elfordul az értelemről, a gondolattól. Ha mindezekről elfordul, a tanítvány eléri a vágytalanságot. A vágytalanság révén szabadabb lesz, ha szabadabb lett, elérte a tökéletességet. Ha elérte a tökéletességet, cselekvését befejezte, nincs többé köze a gyötrelmekkel teli, lángokban álló világhoz. Nincs többé újraszületés, nincs többé halál. Céljához ért a tanítvány. Számára megszűnt a világ. Így tesz a bölcs tanítvány, én mondom nektek, papok!

*

Buddha e híres beszédével híveivé tette a kasjapákat. A tűzpapok ezután együtt mentek Buddhával Magadha állam királyához, aki nem hitt a szemének, amikor együtt látta őket. Azt gondolta, a tűzpapok térítették meg Buddhát. Az egyik kasjapa aztán elmagyarázta neki, hogy ők váltak Buddha követőivé. A király elgondolkozott az eseten. Ha Magadha legnagyobb tiszteletben álló hindu papjai, a

tűzpapok, Buddha tanításának szolgálatába álltak, akkor bizony igen figyelemre méltó lehet az a tanítás. Buddha akkor megkérte az egyik kasjapát, hogy fejtse ki a királynak, miért lettek követőivé. A tűzpap beszéde olyan nagy hatással volt Magadha királyára, hogy Buddhának és tanítványainak egy óriási parkot ajándékozott, hogy megtelepedjenek nála. Ez lett később Buddha legkedveltebb tartózkodási helye. Itt jött létre követőinek első közössége, melyben már kialakultak a buddhista kolostori élet szabályai.

A király, aki baráti viszonyban volt Buddha kapilavasztui családjával, igen bőkezűnek bizonyult. A park, amely Buddha híveitől a „Bambuszliget” elnevezést kapta, és ahol a Magasztos négy esztendő telt, csodálatosan szép hely volt. A ligetben bőven termelt a sokféle gyümölcsfa, az emberek között szelíd állatok sétálgattak, amelyeket a király erdésze etetett. A mókusok seregének külön etetőt épített, ennek a mókusetetőnek a szomszédságában volt Buddha lakóhelye. A szerzetesek oszlopokon nyugvó, bambuszterítővel fedett, oldalt nyitott építményeket emeltek maguknak, s szintén bambusból készült ágyakon aludtak. Így éltek a ligetben az első „buddhisták”.

Itt hallgatták mesterük tanítását a buddhizmus történetének azok a későbbi kiválóságai, akik aztán mitológiai szereplőként váltak még híresebbé. Közöttük volt a három tűzpap egyike, a legjobb képességű. A származására és a korábbi működésére is utaló Kasjapa néven vált ismertté. Katmanduban azt mondják, hogy a buddhanáthi sztúpa minden csodája az ő csontjaitól származik.

Következő számunkban folytatjuk

Emlékirat jelen időben

■ A közelmúlt egyik legszebb könyvtárgya Szávai Géza *Székely Jeruzsálem* című alkotása. Az egyik legsúlyosabb is, mert az elegáns kivitelű, kemény táblás kötetet nemes papírra nyomtatták, hogy a seregnyi fekete-fehér és a jó néhány színes fénykép reprodukálása jó színvonalon történhessék.

A nehezen meghatározható műfajú, komplex epikai technikával kialakított vaskos munka különféle képi és szövegrétegek dinamikus összjátékának köszönheti létét. Betűtengerébe az önmagában is változatos – azaz folyton változó – írói beszéden kívül nagy hullámverésű szépirodalmi, historikus, szociográfiai és dokumentáló idézetek is beleömlenek. Mottó, textusintarzia, csattanós fordulat lehet latin, román, archaikus magyar vagy egyéb nyelvű. A könyv egyedi, egyszeri montázmódszerrel készült. A „filmszerűség” benyomását az írói „vágások” révén kelti: a spáciumok, az élő anyag hegei jelzik, hol forr össze egyik képsor, eszmekör, hangütés a másikkal. A kiinduló matéria alighanem a fotográfiai emlékegyüttes. Szávai Géza még kamaszként kezdte el fényképezni szülőhelyét, a székelyföldi Küsmődöt. A megörökítés e formája szenvedélylé, sőt morális kötelességgé is vált, amikor az írónak arra kellett ébrednie: szűkebb pátriája nevezetes települését, Bözödújfalut (mindenféle reménytelen instanciázás ellenére) megsemmisítésre ítélte a Ceausescu-diktatúra faluromboló politikája. A „Székely Jeruzsálemből” sorházakba költöztették vagy erre-arra száműzték a lakosokat, s a vidéket, mely a községet a tenyerén tartotta, vízzel áraszt-

tották el. Ma már a medence mélyén élnek málló némaságban az egykori eleven épületek: szinte csak a templomtorony nő ki a tóból abszurd ví-

zinövényként. A fotográfus az évtizedek során – főleg a kulcspillanatokban – elkattintott képeiből válogatott könyve számára (már abból, ami megmaradt). Külön dallamuk van a kötetben az emberi alakokat viszonylag ritkán szerepeltető felvételeknek. Egy részük ismétlődik, többszámú kompozíciós elv szerint kisebb vagy nagyobb kivágatban, új kontextusban tér vissza, vagy más szemszögből mutatja magát. Antropomorf romok, sírkövek: földbe gyökerezett mementóként a pusztítás emlékműve, emlékfala, maga is rom, de jelképei és felirata révén az univerzum molekulája: és mint önnön óriáskönnye: a faluból lett állóvíz... – ha albumként forgatjuk, ezek a vizuális elemek szervezik Szávai Géza szabálytalan regényét.

Forgathatjuk ezt a 450 oldalú önéletírásként is, hiszen a küsmődi „szomszédság”, a XVI.

század végén a zsidók hitére tért magyar közösség sorsába a szerző a saját gyermek- és ifjúkora világát, családi életének legmegrázóbb pillanatait, oknyomozó, múltidéző hazautazásait is belevéste. E személyes szál stílusával az erdélyi emlékiratíró hagyomány csévéjére ugyanúgy tekeredik, amiként az epikai modernség szövőgyárával is keresi a kötődést. Írástechnikai értelemben eljárások és próbák játéktára a könyv. Atmoszferikus harmóniája – mely egy érzület diszharmóniájából, a tavaly 50. születésnapját ült Szávai Géza értelemkereső, konok számvetéséből fakad – kárpótol a néha túl éles váltásokért, korrigálja az önmagával nem mindig megbékülő terjedelem szépséghibáit.

A sokhúrúság fölzengeti a történelmi, a vallástörténeti és a szociológiai szólamokat is. Megvilágosodik, hogy Péchi Simon és követői miért vették át hajdan a zsidó szertartásokat. A „lelki zsidó” kifejezés a szuverenitás egy kategóriájává alakul Szávai Géza tollán. Áttételes érvényű, jelképes vitába kezd egymással e lapokon az Ószövetség és az Újszövetség. Nagyszabású kidolgozása ellenére röpiratjellege is van a *Székely Jeruzsálem*nek. Röpirat a mindenoldalú emberi szabadság igenléséről, a szuverenitás jogáról, a magát eszméhez, hithez, közösséghez a kegyelem vagy a fölbuzdulás, a mámor vagy a kényszer pillanataiban hozzáregulázó, végső soron azonban mindig öntörvényű és árva emberi lélekről.

Az író futólag már jelzett, „hálócsomózó” alkotásmódja végül is nagy merítésű prózai fogásra adott lehetőséget. A napjainkban ódivatúnak tartott anekdotától a posztmodern színezetű szemelvényezésen és az ingázó dokumentálásán át a tudatáramos-kihagyásos meditálásig valamennyi epikatípus „a múlt síkos hala”

abban a regény-tóban, mely a tóvá lett Bözödújfalut teremtettté, leképezése. Az évszázadokat átindázó krónika mégsem Péchi Simonék különleges hitalapítására, nem a II. világháború zsidóüldözésére, nem az 1950 körüli eszterdők emlékeire, nem a romániai diktatúrára, nem Újfalut elárasztására koncentrálnak. A leginkább breviáriumszerűen olvasható – s fejben, szívben margináliákkal ellátandó – mű az olvasás jelenében éli életét, keresve és sürgetve a választ: mindezt, a fentieket – s még mi mindent! – tudva miként alkothatjuk meg a lehető legszabadabb önmagunkat.

T. T.

*Szávai Géza: Székely Jeruzsálem
Pont Kiadó, 2000*

A KÖNYWEBBOLT www.uhu.hu

A könyves kuratórium új elnöke:
Cs. Tóth János

Érdemes odafigyelni a prioritásokra és a határidőre

Új kuratóriummal működik a Nemzeti Kulturális Alap Irodalmi és Könyvszakmai Kollégiuma. Elnöke Cs. Tóth János lett, a Móra Könyvkiadó vezérigazgatója. Tizenegyen ülnek a grémiumban, professzorok, ketten-bárman irodalomtudósok, írók. Az újjáalakulás alkalmából kerestem meg a kuratórium fejét, beszélne terveikről.

– Úgy gondolhatták a könyvszakma képviselői, akik javaslatot tettek a kuratórium összetételére, hogy a Móra Könyvkiadó semleges tud lenni a szépirodalmárok egymást közti küzdelmében, és a vezetője, személy szerint én, aki több, mint tíz éve könyvszakmai ember vagyok, nyilván valamelyest elfogulatlanul tudok dolgozni. Már négy éve vagyok vezető a Móránál, s 1989-ben a Tevan Kiadónál kezdtem működésem.

– *Előtte nem is volt köze a könyvkiadászhoz?*

– A Békés megyei művelődés- és művészetirányítás területén dolgoztam, sok könyvet adtunk ki, képzőművészetéről, irodalomról szerkesztettem meg gondoztam is könyveket, a Békés megyei fiatalok antológiáját például kétszer is. Másrészt tavaly megválasztottak a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésénél az etikai bizottság elnökének, tehát valamelyest bíznak bennem.

– *Visszatérve a kuratóriumra: mit kíván megváltoztatni a korábbi gyakorlatból ez az előkészítő szakmai kollégium?*

– Tizenkét éve külsőként ismerem a helyzetet, de lényeges változtatásnak nem látom szükségét. Sajnos a felhasználandó összeg nem túl sok, 257 millió forintot lehet elosztani. Tízezer könyvből ötszáz megjelenéséhez tudunk hozzájárulni: rész-

ben amelyek soha nem jelennek meg támogatás nélkül, vagy úgy közreműködni, hogy elindítsunk egy könyvet a maga útján, tehát a kiadó és az alapítvány is tesz hozzá valamennyit.

– *Melyik a jellemzőbb?*

– Remélem, az utóbbi, mert úgy látom, hogy a teljes mértékben felvállalt kötetek között számos olyan akadt, amely jobb lett volna, ha meg sem jelenik. Nagyon fontos, hogy egy-egy irodalomkritikai mű napvilágot lásson, egy irodalomkutatás befejeződjön. Azt is lényegesnek tartanám, hogy a nagyközönséghez szóló műveket bocsássunk szárnyra, lendítsük ki valahogyan a holtpontról egy-egy kortárs hazai szerző művét. A Móra Kiadóban az elmúlt évben például 5–6 millió forintot kaptunk az alapítványtól. Ha ez nem lett volna, akkor az ily módon felerészt támogatott négy színes mesekönyvünket és három elsőkötetes szerző művét nem tudtuk volna megjelentetni.

– *Az elfogultságnak még a látszatát is el kellene kerülnie. Hogyan oldja meg? Kívonul az Önöket érintő döntéseknél?*

– Azt remélem, hogy nem lesz rosszabb a Mórának. A filmes kuratóriumoknál is közreműködöm, de sohasem fordult elő, hogy például pártérdekek befolyásolták volna a döntést. Hasonló kultúrkörben nevelődünk, 80–90 százalékban egyet-

tudunk érteni. Van olyan filmrendező, aki kollégiumi szobatársam volt, de három év alatt egyszer sem hívott fel, hogy részesítem előnyben. A könyveseknél már december óta jönnek a telefonok, pedig nem is voltam még kurátor. Szegényebb ez a terület. Egy-egy filmre bankok is adnak pénzt vagy akad szponzor. A könyveseknél a tőkeberuházás igazán elenyésző. Sokszor hallottam, hogy írók nem vesznek fel tiszteletdíjat, csakhogy megjelenjen a könyvük. Áldoznak az irodalom oltárán.

– *Tiszteséges dolog ezzel visszaélni?*

– Az államnak a feladatai előírtak, a Nemzeti Kulturális Alapban is bizonyos prioritásokhoz kell alkalmazkodnunk. Ilyenek a millennium, Magyarország ezeréves története, a kétezres éves kereszténység.

– *Ez nem tavalyi téma?*

– Még 2001-ben is folytatódik. Aztán reméljük, hogy elkezdődik az Olvasás Éve, mert eddig csak beszéltünk róla, de nem öltött hivatalos formát. Minden héten várjuk a kormánydöntést, hogy a programra kért másfél milliárd forintot, ami állami beruhásként csekély összegnek számít, megkapjuk. Már az sem érdekel bennünket, hogy melyik szervezetet bízzák meg a koordinációval, csak legyen lehetőség, hogy a felnőttek és a gyerekek írás- és olvasáskészségének fejlesztésével törődhesünk.

– *Ki határozza meg a preferált témákat?*

– A kuratórium. Éppen most döntöttünk erről. Továbbra is megmarad kiemelt gondolatnak a határon túli pályázók támogatása. A román meg a szlovák kormány nyilván sohasem fogja támogatni a magyar kultúrát, tehát nekünk kell. Kiemelt fontosságúnak tartjuk azonban a magyar művek idegen nyelvre való fordítását, megjelentetését.

– *A pénzsűke a szívfájdalom mellett hosszú ülésezést is eredményez?*

– Hatszáz munkát kell elbírálnia tizenegy embernek. Először azt gondoltam, hogy mindenki

mindent elolvas és mindenbe beleméz, de hatszáz munkát még megfogni is hatszáz perc, nem-hogy elolvasni. Évek óta az a gyakorlat alakult ki, hogy ki-ki húsz-harminc pályaművet magához vesz, és azokról referál a többieknek. Ennek előnye, hogy el lehet mélyülni, de hátránya, hogy egyféle szemmel nézi valaki.

– *Mit üzen a könyvszakmának?*

– Mindenkinek azzal kellene pályáznia a kiemelt témák közül, ami az erőssége. A filmeseknél mondta valaki, hogy ez kitűnő rendező, de csak azért pályázott, mert a téma a kiírásban szerepelt. Igen, ez a lényege a dolognak. A könyveseknél is akadáhat olyan kapcsolódó ötlet, amit most lehet aktivizálni! Hasznos, érdekes, komoly műveket várunk. Aki ezt megérzi, azt támogatni fogjuk. A beadási határidő február 20-a. Hallottam, hogy voltak, akik határidőn túl küldtek be munkákat. Ezentúl közjegyző jelenlétében bontjuk fel a műveket, és a később beérkező pályázatok már érvénytelenek. Igen szigorúak leszünk, hogy egyforma feltételeket teremtsünk mindenki számára.

– *Tudnak-e valamilyen biztosítékot adni arra, hogy nem szívárognak ki ötletek a grémiumból, hogy nem járhat úgy valaki: mire a pályázaton indult könyve a piacra kerülne, egy hasonló tematikájú, gondolatmenetű kötet már elszivattyúztatta előle az olvasókat?*

– Ilyesmitől nem tartok. Mondjon valaki egy könyvet, amelyet elloptak Magyarországon, egy témát, amire harapnak az emberek. Két-három éve stabilizálódott a könyvpiac, nagykereskedői ügyeskedések sincsenek. Az alkotó, aki egy kiadóhoz szerződött, abban bíz, és fordítva, a műhely is ragaszkodik az íróhoz és mindenáron megegyezésre törekszenek. De sajnos, nincs is túl sok olyan könyv, amiért érdemes lenne megfeszülni. A közönség beállt a könnyű szappanoperás gondolkodásra, ebből nehéz kimozdítani. Csak egy-egy kimagaslóan jó műnek, írónak sikerül.

M. Zs.

A KÖNYWEBBOLT www.uhu.hu

Ízelítő Izland irodalmából

A svéd, dán, norvég irodalomról viszonylag gyakran hallani, és sok szerző neve is ismerősen csenghet számunkra. Ám, hogy valakinek az izlandi nyelv és irodalom legyen a szíve csücske, az meglehetősen ritka. Bernáth István ebbe a táborhoz tartozik. Hazánkban, lakásában található a legnagyobb – 3000 kötetes – válogatott izlandi könyvtár.

A „skandináv szerelemről” és az északiak irodalmáról mesél dióhéjban.

– Német–francia szakos diplomája mellé hollandul tanult, majd a skandináv nyelvek következtek. Vonzotta észak?

– A „skandináv karrier” ’57-ben kezdődött. A Corvina Kiadóból – akkor Cserépfalvi Imre vezetése alatt működött – kitétek. Bár fordítói munkám akadt, új területre vágytam. ’57 őszén kezdtem svédül tanulni. Skandinávia még északi ködként borongott előttem ősi kultúrájával. Fölbolydított. A svéd után könnyen tanultam a norvégot, majd a dán, később az izlandit. Megismerkedtem skandináv írókkal, költőkkel, kiadókkal. Gyakran jártam arra ösztöndíjjal, meghívásokkal.

– Szerkesztette a *Skandináv költők antológiáját* és a *Világirodalmi Lexikon skandináv és Benelux fejezetét. Emellett oktatott.*

– ’68-ban kezdtem tanítani a skandináv nyelvet és irodalmat. Eleinte a német tanszék része volt, majd a skandinavisztika önállósodott. ’91-ben nyugdíjba vonultam, most igazi szenvedélyemnek, az izlandinak hódolok.

– *Jelenleg egy nyelvkönyvön dolgozik, ami egyedülálló lesz.*

– Ha ez a könyv megjelenik, itthon ez lesz az első skandináv nyelv, amelynek leíró nyelvtana van. Az izlandi a legősibb skandináv nyelv. Őrzi a tipikus, archaikus nyelvi állapotokat, mint amilyeneket például az ógörög. Izlandon egyébként nem kényszerűségből használják az izlandit. Angolul és az összes skandináv nyelven beszélnek.

– *Bár Ön „Izland-szakértő”, a norvég nyelvről is sok mindent tud...*

– A norvégok egyik jellegzetessége, hogy országuk a XIV. századtól 1814-ig Dániához tartozott. Ebben az időben volt dán, norvég és svéd „rész”. A norvég helyesírást dán alapon szabták meg. Felmerült már másban is a kér-

„Ez volt a skandináv irodalmi aranykor, mert Európában ez csak a reformációval kezdődött.”

dés: Ibsen dán vagy norvég író-e? Az eredeti ibseni szövegek pontosan megfelelnek a korabeli dán helyesírásnak. A XIX. század végéig párhuzamos volt a helyesírás, de a norvég kiejtése, hangsúlyozása, zeneisége radikálisan eltért. Más így a szöveg és az olvasata. Olyan kotta ez, amelyet többféle hangszeren és modulációban lehetett játszani. Ibsen norvég író volt, dán helyesírással írt: norvégul. A nagy skandináv korszak az ibseni generációval a XIX. század közepe után vált világszerte ismertté. Jonas Lie, Kielland regényeit Magyarországon az 1870-es évektől rendszeresen kiadták a második világháború elejéig. A skandináv irodalom az oroszokéval és a franciákéval volt egyenrangú. Ibsen, Strindberg, Knut Hamsun műveit olvasták, a kiadók jól éltek, színpadi művek készültek. A második világháború után Hamsun maradt. Őt viszont nem jelentették meg a náccikkal való kollaborálása miatt. Később ez tisztázódott, hiszen műveiből ez nem szűrhető le.

– *Az utóbbi időben leborgonyozott a skandináv irodalom forrásánál, az izlandinál.*

– Az egyetlen skandináv terület a XII. és XV. század között volt, amikor hatalmas méretű irodalmi próza kultúra jött létre. Kódexeket írtak, hiszen könyvnyomtatás sem volt. Ez volt a skandináv irodalmi aranykor, mert Európában ez csak a reformációval kezdődött. Eco és Borges is azt nyilatkozta, hogy ott páratlan dolog történt. Az európai próza nem Boccaccionál kezdődik. Az izlandiak a honfoglalásuktól, a X. századtól kezdve ezen a lakatlan szigeten éltek. A Norvégiából kivándorolt emberek izlandivá váltak. Az anyaországtól való távolságuk, a nyelvi változásai miatt elkülönültek.

– *A maiak közül kiket érdemes megemlíteni?*

– Például Gu/d/mundsson-t (izlandi d). Angolul, németül, franciául olvasható. A mai írók nagyrészt posztmodernnek. Egy nagy izlandira még felhívnám a figyelmet, ő jelen van a világpiacon: Thore Wilhjamson. Sokan Laxness utódjának nevezik. Magyarul még nem jelent meg, bár szó volt róla, hogy kiadják. Hiába fedezek fel félévente jó írókat, már meg sem kísérel, hogy lektori jelentéssel próbálkozzam.

– *Nem érdekli a kiadókat?*

– A Széphalom Könyvműhely adott ki néhány skandináv szerzőt, és a Polár kiadóról is tudok, ők kimondottan skandináv és finn irodalommal foglalkoznak. Vezetője egyébként az egyik tanítványom. Ők adták ki Brú-t, itthon az első „förszék”-ül író szerzőt. Bár a Feröer szigetek (Norvégia és Izland között) a dán korona alá tartoznak, teljes autonómiát élveznek. Feröeri a nyelvük, a szót, hogy förszék, én magyarítottam. Feröeri írók ez előtt Magyarországon még nem adtak ki. Nekem kapacitásom és kedvem is lenne a fordításhoz.

Szabó Kinga

Programok

■ **Temesi Ferenc** dedikálja Babonáskönyv című új kötetét, február 22-én, csütörtökön, 17 órakor, a **Libri Könyvpatotában** (1072 Budapest, Rákóczi út 12.)

■ A Mezőgazdasági Könyvhónap rendezvénysorozat részeként az Agrár Kiadók Szervező Bizottsága sajtófogadást és könyvbemutatót tart. A könyvhónapra megjelent újdonságaik közül a **Mezőgazda**, az **Agroinform**, a **Mezőgazdasági Szaktudás** és a **Gazda** kiadók mutatják be kiadványaikat február 26-án, hétfőn, 11 órakor a **Libri Mezőgazdasági Könyvesboltban**. (1054 Budapest, Vécsey utca 5.)

Helyesbítés! Január 25-én megjelent számunk Hangrögzítő rovatában „rosszul hallottuk” az „újra felfedezett Hunyady Sándorról” beszélő Urbán László vezetéknevét. Tévedésünkért elnézést kérünk.

F. Nagy Angélával

beszélget Nádor Tamás

A legkülönlegesebb, akár külön ízlésű-ízelésű ínycsemegek kedvére való étek elegáns megálmodója, tervezője, alkotója, s a legköznapiabb, mégis jóízűen bekebelezhető ételek fürge szakácsnője. A gourmet minőség arisztokratája, s a szolid lehetőségeiben is igényes-zamatos konyha háziasszonya. Aki persze ugyanúgy otthonos távoli országok fazekainak egzotikus kipróbálásában, mint az itthoni sütőtepsik illatában. Éppoly járatos, mondjuk, a narancsos ráksaláta fortélyaiiban, mint a paprikás krumplióiban. S hogy ez a gasztronómatörténetben oly kiművelt és egyébként is sokrétűen kulturált hölgy még kellemes csevegő is, az már asztalának ritka desszertje a derűsen elköltött, rendesen vagy rafináltan pompás ebéd, vacsora után.

– Remekül főző nagymama, mama, vagy valami egészen más készítette önt arra, hogy konyhaművészetünk egyik nagyasszonya legyen?

– Volt persze ilyen nagymamám, de ennél bonyolultabb ez a história. Kiterjedt családba születtem, egyetlen unokának. Anyámék, elszegényedett arisztokraták, Mátyás királyig vezették vissza a családfát, apám paraszti környezetből kiemelkedett elsőgenerációs ember volt: szocdem múltú gyárigazgató. Gyerekkoromban így egyrészt eszmélésemet élénkítő politikai disputák fültanúja voltam, másrészt mindenki engem kényeztetett. Ám mielőtt egészen elrontottak volna, az angolkisasszonyokhoz kerültem, ahol kemény követelmények közepe, voltaképp liberális szelvényben neveltek. Egyiptológus akartam lenni, de apám a fejébe vette, hogy diplomatát faragat belőlem, így a közgazdasági egyetemre küldött. Egy évig bírtam, akkor művésztörténet szakra menekültem. Ám mielőtt ezt rendesen elkezdtem volna, férjhez mentem. Így otthon maradtam, feleségnek, családanyának. Nem titok: Örkeny István volt az első férjem. Úgy kezdtük közös életünket, hogy lényegében a tea főzésnél, rántottásütnél megállt a tudományom.

– Beletörődött abba, hogy a családját szolgálja, és jó kedvvel tanult konyhamesterséget, vagy úgy vélte: ha már ebbe kényyszerült, legalább csinálja jól?

– Kezdő úriasszonyként az anyósomtól – aki élt a gyanúperrel, hogy nem vagyok konyhavirtuóz – egy szakácsnőt kaptam nászajándékba. Ám amikor öt tengernyi pénzért elcsábították, ott maradtam ingyen férjemmel, meg egy újszülöttemmel – a sütés-főzés analfabétájaként. Így mi más tehettem: ezt a mesterséget lassacskán megtanultam. (Volt egyébként hozományom hozzá. Esküvőnk előtt apám megjegyezte: éhes férjtől semmit se kérj, ha kérsz, mindig csak jó ebéd vagy vacsora után. Igaza volt.) Ám amikor már második gyermekünk is megszületett, rádöbentem: mindenki ír, fest, szobrot csinál, valamit alkot körülöttem. Én meg csak főzök, mosok, takarítok. Így egy szép napon hisztériás rohámot kaptam, és azt sikoltottam: semmire se vagyok jó! István a szomszéd szobában ült Boldizsár Ivánnal. Hallgattak mindketten, amíg Iván a brummogó hangján meg nem szólalt: – És főzni tud már? Amire István: – Tud... Boldizsár (aki akkor a Magyar Nemzet főszerkesztője volt) erre azt mondta: – Tanítsd

meg írni, aztán adok neki munkát. Így hát István kivészte gasztrótörténeti próbálkozásaimat, receptjeimet. És – sok olvasás, no meg persze, újabb bölgések árán – belekezdtem abba, ami mindmáig a mesterségem maradt. Huszonegy könyvem jelent meg, rövidesen újra kiadják őket – sorozatban.

– Talán, mert kezdettől nemcsak recepteket írt, hanem ezek révén művelődés- és mentalitástörténetet, egy kis történelmet is – mintegy hitelesítve ajánlatait...

– Legalábbis remélem, hogy a receptek hátterét is felrajzolhatom. Nem ment azért ez ennyire simán, könnyedén. Amikor házasságunk felbomlott, nem érhettem be azzal, hogy kedvtelésből írogassak – állást kellett keresnem. Az Újítók Lapja alkalmazott. S bár az iparjog olyan messze esett tőlem, mint Makó Jeruzsálemtől, tizenhét évig ebben a szerkesztőségben dolgoztam. Javamra vált, hogy megtanultam az újságírás műfajait – és a rendszerszervezést. Az utóbbit kivált jól hasznosíthattam, hiszen bizonyos értelemben a háztartás is üzemnek tekinthető. Próbáltam is később a sok kapkodó ifjú és idősebb háziasszonynak munkája megszervezésében segíteni. Abban, hogy mielőtt a háztartásnak nekikezd, először a lelkében teremtsen rendet. Mert így sokkal gördülékenyebben, derűsebben megy minden a vásárlástól a sütésig, főzésig, a köznapi teendőkig az ünnepi előkészületekig... Visszatérve „iskoláimra”: sokáig külső lektora voltam a Medicina Könyvkiadónak; vagyis orvosok írásait „fordítottam” magyarról magyarra. Már ötvenen túl, némi olvasószervezői gyakorlat után lettem a Magyar Konyha főszerkesztője. Ez a lap legfőbb felerészben közölt recepteket, másik felében valóban az étkezéshez kapcsolódó irodalmi, művelődés- és mentalitástörténeti olvasnivalót kínált. Mindközben rovatom volt a Nők

Lapjában. A hatalmas példányszám artistamutatványokra ösztönzött: úgy kellett írnom (a mainál sokkal mostohább ellátási viszonyok között), hogy amit ajánlok, az ne csak a rózsdombi miniszternének, hanem az üzött köznapi asszonyoknak is megfelelően. És sokat rádióztam is. Az utóbbit mindmáig művelem, kedvelem, mert – mintha csak a konyhában beszélgetnénk – eleven kapcsolatra, egy kis véleménycserére, tanácsadásra nyújt lehetőséget.

– És receptjeiben mennyire játszott-játszik közre személyes ízlés, elfogultság? Milyen mértékben számít arra, hogy javallatait pontosan követik? Netán még annak is örül, ha a recept felhasználója improvizál?

– Kezdjük az utóbbiakkal: a nőies alkat precízen ragaszkodik a recepthoz. Így képes akárhányszor ugyanazt elkészíteni. Ami egyáltalán nem baj, elég, ha arra gondolunk, mennyien szeretnék a mama, a nagymama főztjét még egyszer megízlelni. A férfias alkat legfőbb forrásnak tekint a receptet. Olyan kottának, amelyből improvizálhat. Így meglepő dolgok sühetnek-főhetnek ki a szándékából. De az ilyen konyhán kétszer ugyanarra számítani nem lehet. Az effajta szakácskodás is megjárja, én azonban nőies konyhai lény vagyok. Mondhatnám: átlagos háziasszony. Az ízelőállításban is megbízható. S ahogyan könyveim, cikkeim megírásában sem voltam soha szeszélyes – tudomásul véve: de gustibus non est disputandum –, receptjeim hitelességét sem kockáztattam. Mielőtt leírtam volna őket, mindegyiket megfőztem, megsütöttem. Tudomásul véve, hogy a puding próbája az evés. Lett légyen szó narancsos ráksalátáról, vagy akár paprikás krumpliról. És tudva: ez is, az is csak akkor lesz igazi, ha a háziasszony egy kicsit a lelkét is beadja. Már a piacon: megszólítva a narancsot, rákot, paprikát, burgonyát. Úgy, hogy az visszafeleljen.

Weöres Sándor és a vers születése

Mindenképp ki szerettem volna csalogatni a nyulat a bokorból. Miközben persze tudtam: ostobaság a gyermeknek tetsző géniusz nyuszinak vélni. Tartottam azonban attól, hogy – amint ismerői riogattak – esetleg fontoskodó, vagy hosszas-körülményes kérdéseimre szelíd-lakonikus „nem”, vagy „nem gondolom” lesz a válasz. Netán fordítva: kisregénynyi fejtegetéseimre legföljebb egy-egy halk igent kaphatok. Az efféléből pedig, bárhogy tupíroznam, interjú aligha lehet. Kivált, ha a kézirat láttatkozása-

kor neveit-igeneit Weöres még megtizedeli.

Elhatároztam hát, ha nem megy az esztétizáló okoskodás, iskolás bugyutasággal próbálkozom. Talán ez kikökönti reménybeli alanyomat a szűkszavúságból. Így a „hogyan született ez a vers?” szánalmas kérdés-kíséjét vettem elő. A nevezetes Szajkó („tanárikari karika/ karika tanárikara/ paripa papiripara/ Taná rika rika rika/ papi ripa ripa ripa/ kari kata nári kara/ pari papa piri para/ tanárikarikarika/ papiripariparipa/ karikatanárikara/

paripapapiripara”) keletkezésére kérdezve. Weöres Sándornak a szeme se rebbent. Válasza ekképpen hangzott: „Tizenegy évig érleltem. Mindhiába. Végül elővettem egy Rákosi Viktor-kötetet, és ráböktem minden tizenharmadik szóra. Így született ez a költemény.”

Klisékérdés után jöhetett akár a bamba is: sejtetve stílusérzékemet, szinte már ritmikus mondatban gyerekverseivel hozakodtam elő. Megint csak rövid volt a válasz: „Gyerekversek én nem írtam. Sőt, soha életemben nem ismertem egyetlen gyermeket sem.” Olyan bárgyúságig már nem merészkedtem, hogy azt mondjam erre: „De hisz’, éppen ön a gyermek...”

Hallgattunk hát mindketten hosszú másodpercekig.

Nemek, igenek és a föntiekhez hasonló feleletek után végül úgy tettem, mint aki leforrázva kénytelen eloldalogni. Aztán megírtam, amit Weöres Sándor versei olvasván éreztem. No meg azt, amit a tekintetében látni véltem. A jóváhagyáskor nem csodálkoztam. S a kéziratra csak ennyit jegyzett: „Ilyenféleképpen.”

Erre már Sipulusz (alias Rákosi Viktor), a költő társszerzője is fölfigyelt. És odafenn – ahová vagy ötven éve költözött – kétségtelenül megemelte pörge kalapját. Örömben mintha még kacsintani is láttam volna.

Nádor Tamás

Óvakodj a félművelt emberektől!

(néhai Kertész Ferenc)

Eleinte nem értettem apámat, szokásos jóhiszeműséggel úgy gondoltam, a félműveltség az első lépés a műveltség felé. De apám nem innen közelített, és kiderült: neki volt igaza. A félművelt biztos benne, hogy tud valamit, pedig nem tud semmit. A félművelt kezében igazságtörmelékek vannak, de azt hiszi, birtokában van a teljes igazság. A félművelt nem kételkedik, és aki nem kételkedik, mindig hajlamos a totális diktatúrára, ezért a félművelt életveszélyes. Emberiség-veszélyes!

A műveletlenek tiszták és nyitottak, nekik érdemes regényt írni, ők értik meg Adyt, József Attilát, Nagy Lászlót; a félműveltek lesznek viszont a megszállott nacionalisták, a fundamentalisták, a vallásos rajongók, a rasszisták, a nyilasok, az ávósok, a besúgók és egyéb bolsik; a félműveltből lesz a hatalomra kerülő hibbant bürokrata és vérszomjas kispolgár és a hívó jobboldali és a szadista tömeggyilkos. A műveletlen, ha vét a btk. ellen, egyszerű bűnöző lesz, a félművelt fanatikus terrorista.

A félműveltek a globalizmus elszánt hívei és mániákus taga-

dói. Mert tudnak valamit, de azt rosszul tudják... Vagy az ortodox neoliberalizmus fanatikusai, vagy az interneté. Az uniformizálódás fanatikusai, az egyenkultúra megszállottai, arról álmodoznak, hogy majd Hollywood, a Cartoon Network, a Shopping Mall-ok, a

Dicsőség. A legerősebb s a legnagyobb.

Így aztán a globalizmus sokak számára azt jelenti, hogy a Globusz egyenlő lesz Amerikával. Az pedig azzal jár, hogy Amerika megszűnik az individuális szabadság bástyája lenni, Amerika átalakul, és a totá-

madával korábban éri el a vádósúlyt, azonban az antibiotikum rengeteg, penicillin-származékokra rezisztens baktériumot, vírust fejleszt ki az állatban, ezt a fogyasztó megeszi, és a fogyasztó szervezetében is megjelennek a penicillin-rezisztens baktériumok.

Ha a fogyasztót (beszéljünk magyarul: az embert) komoly fertőzés éri, szervezete rezisztens lesz az antibiotikumokra. Tehát nem az a veszély, hogy az embergyógyászatban sok antibiotikumot használunk, az igazi veszély az amerikai marhahús. A tudós komoran ismerteti a veszélyeket, s az amerikai farmer vigyorog: az állam nem tiltja ezt az eljárást, majd bolond lesznek nem használni, amikor pénzt hoz.

Ez Amerika. Egy dán sertés-tenyésztőt láttam a Spektrumon, aki azt magyarázta, hogy állattenyésztésben utol kell érniünk Amerikát, különben Amerika bedarál bennünket, európaiakat.

Biztos? Nem kellene Amerikával szemben inkább bizonyos egészséges európai öntudattal, közösség-tudattal, ha úgy tetszik, Európa-nacionalizmussal fölvenni a harcot? A franciák mellé állni, akik ezzel már régen kísérleteznek?

Kertész Ákos Európai nemzeti öntudat?

Nike és az Adidas mindent lehangoló világa öltözteti egyenszellembé és egyenruhába az embereket az egész földön és akkor jaj, de jó lesz. Mindenki egyforma lesz, és megszületik a világbéke!

A Coca-Cola nem azért népszerű, mert olyan jó. A Coca-Cola nem jó – pocsek. Csakhogy a Coca-Cola Amerika szimbóluma. Aki Cocát iszik, az Amerikát iszik, és egy kicsit amerikaivá válik. Ahogy a kannibál is azért ette meg legyőzött ellenfelét, hogy az ereje belészálljon. Aki McDonald’s-hamburgert eszik, az Amerikát eszi magába, és egy kicsit amerikai lesz. És amerikaiak lenni jó, mert Amerika a Gazdagság és a Bőség. Amerika a Hatalom és a

lis diktatúrával, a globális önkényuralommal lesz egyenlő. A globalizáció folyamatának korlátok között tartása, kontrollálása hamarosan védekezés lehet a világ elamerikanizálódása ellen.

Egyetlen, nagyon racionális példa: Az amerikai mezőgazdaság messze a világelső. De milyen áron? A génkezelt növények és állatok termelése és tenyésztése árán. Ezt a gyakorlatot az amerikai mezőgazdaság anélkül folytatja, hogy a génkezelés és gyógyszeres hosszú távú hatását az emberre tesztelték volna. Például: hogy a szarvasmarha mihamarabb elérje a vádósúlyt, mérsékelt hatású antibiotikummal kezelik. Az eredmény: a marha egyhar-

„Föltenni a következő hülye kérdést...”

Mielőtt sértődés esnék, sietek elárulni, hogy Lázár Ervin volt az, aki így fogalmazta meg saját feladatát, hozzá méltó érdes öniróniával, a Petőfi Irodalmi Múzeum „X beszélget Y-nal” című sorozatának egyik műsorában, amikor Szakonyi Károlyt kellett szóra bírnia azt illetően, hogy miként lesz valakiből éppen novellista, és miért van az, hogy ma már a novellisták se írnak novellát. Tisztelet a kivételnek. Mindez 1996. május 21-én, este 6 órakor hangzott el a Károlyipalotában, és mi öt évvel később azért tudhatunk róla, mert Havas Judit, aki már az élő beszélgetéseknek is szervezője, résztvevője, egyszerűen „lelle” volt, most újabb jóval gyarapította a jót: elérte, hogy *Párbeszélgetés* címmel könyv alakban is megjelenjen annak a harminc műsornak legalább a papírra átmenthető része. A háttér, a hangulat, a vers- és prózamondók teljesítménye úgyszólván elvész az olvasó számára, de abban, ami a legértékesebb volt, mégiscsak részeseül, bármikor leveheti a polcra. 1992 és 1999 között, népes hallgatóság előtt zajlottak le ezek a beszélgetések, cáfolva azt, hogy a mi időnkben az irodalom, főképp az élő, eleven, mozgásban lévő irodalom már senkit nem érdekelne. Igenis létezik egy kitartó és lelkes szekta, amelyik olvas és arról, amit olvasott, a művek szerzőiről, keletkezésük hátteréről, „titkairól” minél többet és bensőségesebbet akar tudni. A bensőségesség (nem tévesztendő össze a bennfenteskedéssel!) ezúttal azon múlik, hogy a meghívott alkotó kit kért maga mellé beszélgetőtársnak. Régóta tudható, hogy legjobb, ha íróval író diskurál, mert ugyan kétségkívül fennáll annak a veszélye, hogy a kérdező túlbeszéli a kérdezettet (itt is van rá példa, de nem túl sok), viszont a fölösleges kerülőket, a protokolláris tiszteletköröket, a szenvelgő pózokat, a közhelyek sablonos firtatását ki lehetett hagyni és rögtön a lényegre térni.

A lényegre – vagyis magára az írói mesterségre. Nincs két író, aki egyformán dolgozna, aki ugyanúgy vélekedne arról, mitől lesz jó egy vers vagy egy regény, de abban mind közösek, hogy szenvedélyesen izgatja őket saját munkájuk mechanizmusa, keresik reális meghatározását, összetevőit annak, amit a régiek hajdan „ihletnek” neveztek. Mitől jön, mitől illan el, szabályozható-e, marasztalható-e, rögzíthető-e az az állapot, melyben jelentkezett... És így tovább. S még valami van, ami kivétel nélkül minden alkotót rá tud bírni arra, hogy bármennyire rühelli is egyébként a kitarulkozás műfaját, bármilyen szófukar természetű is, megnyíljon és fennhangon töprengjen: saját fejlődése, az az út, amit a kudarctól a sikerig, mármint az adott mű sikeres befejezéséig megtett. És éppen ez az, ami manapság sosem téma a recenziókban, portrékban, kritikákban. Nem divat azt firtatni, hogy egyik mű a szerző korábbi műveihez képest mit folytat és mi az a merőben új mozzanat benne, amit éppen itt és éppen most fedezett fel. Ha minden alkotás mindig csak önmagában, mint egyszeri produktum tétetik mérlegre, nem derül ki soha, hogy miféle kacskaringók és kitérők, hullámvölgyek és magaslatok eredményeként áll elő egy életmű. Szerencsére, a Petőfi Múzeum kérdezői és válaszadói tudták, hogy ez a fontos, és lám, mivel semmiben nem kellett korlátozva érezniük magukat, fontos dolgokról beszéltek, többnyire roppant érdekesen.

Olyan érdekesen, hogy minden izgalmas gondolatot még felsorolni is nehéz volna. Mészoly Miklós például azt fejtegette, vajon hogy van az, hogy történelmi katalizmaink közül szinte egy sincs igazán megírva? Holott írók, akik résztvevői, átélői voltak ezeknek, mindig is akadtak. Határ Győző akkor is szikrázóan szellemes és bölcs, amikor nem ír, hanem az írás

titkairól beszél: ő mondja ki ebben a sorozatban elsőként, hogy „legjobb az első fogalmazás, a friss, ahogyan a gondolat jön”. Mások meg szinte egymásnak felelnek, egymás szavait egészítik ki, mintha a könyv címét adó párbeszélgetés időn és téren is képes volna átívelni. Konrád György bevallja: „Délelőtt 10 órakor, ha nem ülhetek az asztalomhoz, akkor kellemetlen vagyok. Aztán, ha már piszmogtam, utána emberségesebb állapotba kerülök...” Kornis Mihály szerint „prózát írni úgy kell, hogy az ember naponta leül és ír legalább öt oldalt”. Csak látszólag más, amit Beney Zsuzsa mond (Székely Magdára is hivatkozva) arról, hogy mit érez a költő versírás közben: „Fizikailag is tökéletesen rosszul van az ember”. Nem úgy persze a dilettáns, akinek az írás nem gyötrelm, hanem – élvezet. És vannak a kötetben másféle, meglepő egymásra rímélések is. 1948-as első, balsorsú kötetéről mondja ki Lator László: „Nemcsak, hogy nem került forgalomba, hanem meg se jelent – hál’istennek, mondom most már, mert azért nem volt jó, nem lett volna jó kötet!” Dalos György meg azt meséli el, hogy a rendszerváltás után hálás volt két könyve betiltójának, mert azok a könyvek „elég gyöngék voltak...” Mészoly Miklósból annak élménye tör fel, hogy „az egész szocializmus, a sok szilenciummal” valamire mégis jó volt: „volt időm töprengeni, meditálni”, sokáig elkínlódni a rossz mondatokkal, amíg igazik nem lettek. Vagy más: aki elolvassa a Szakonyi-Lázár diskurzust, aztán Grendel Lajos beszélgetését Balassa Péterrel, megfigyelheti, mennyire homlok-egyenest eltérő módon és motivációval lehet nem szeretni a posztmodern szövegirodalmat... A kötetnek (számomra legalábbis) Grendel önvallomása volt a revelációja: nevezetesen arról, hogy írói látást, technikát, ritmust nem íróktól, hanem Buñueltól, a filmrendezőtől tanult.

Vannak aztán beszélgetések, amelyek nem „direktben”, hanem „csak” közvetve szólnak az

írói mesterségről. Ezek legtöbbször neményesebbikében Lukácsy Andrásnak sikerült remek történeteket kicsalogatnia Szántó Piroskából, többek közt Vas Istvánnal kapcsolatos apró titkokat, hogy ne mondjam, stíliket, amiket együtt „követtek el”. „Olyan dolgok, amikről rendes ember nem beszél” – mondja Szántó Piroska, miután elmesélte őket és igazra van: ha valakinek szégyellnie kell magát, amiért „négerként” ő fordított néhány penzumszerű munkát költő férje helyett, hát az legfeljebb az ötvenes évek szégyene. Kit zavarna, így ha ő eltéveszti például, melyik kínai dráma mondatai származnak tőle: nem „Haragban”, hanem „Harcban nőtt fel” volt Cü-Ré-Ü remekművének címe. Téveszteni legalább ennyit téveszt az érdemű Hubay Miklós is, az ő szavait olvasva mégis hiányoljuk a korrekciót. Mert ha már valaki úgy emlékszik rá, hogy „így emeltem meg Sartre-t”, mint fordító, legalább ne állítsa, hogy az általa 1956-ban fordított mű volt „az első Sartre-bemutató Magyarországon”, amikor például *A tisztességtudó utcalányt* meg a *Temetetlen holtakat* már 1947-ben is előadták. S végképp kár egy poén kedvéért történelmet torzítani: nem áll ugyanis, hogy „október 23-án végigtapsolta a közönség a sztálinista Sartre-darabot, majd elment ledönteni Sztálin szobrát”, 1956. október 23-án este tudniillik nem a Főbelövendők klubja, hanem Németh László Galileije ment a Katona József Színházban. Mégsem Hubay az, hanem Szántó Piroska, aki ezzel a csípős csattanóval tud elbúcsúzni a közönségtől: „Köszönöm szépen, hogy alkalmat adtatok hülyét csinálni magamból...”

Párbeszélgetés

(*Írók, költők a Károlyi-palotában*)
Petőfi Irodalmi Múzeum – Kortárs Irodalmi Központ – Dinasztia Kiadó, Bp. 2000., 358 oldal

Nyenyé

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Horgas Bélát

Horgas Béla író (1937), 1960 óta publikál verseket, novellákat, tanulmányokat. 1988 óta feleségével, Levendél Júliával szerkeszti a Liget című folyóiratot. Legutóbb megjelent könyvei: '99 (versek, 2000.), játSZÓtér (versek, 2000.).

– Az ön pályáját figyelve néha az a csalóka érzésem támad, hogy két Horgas Béla van. Műhelyteremtő-szervező, sok embert maga köré gyűjtő, inspiráló az egyik, akivel mindig történik valami, mert folyamatosan harcol valamért. A világ természetesen erre figyel, de közben nemigen veszi tudomásul Horgas Bélát, a költőt, aki 1960-as pályakezdése óta egyenletesen és folyamatosan fejlődve jelentékeny lírai életművet hozott létre – igaz, szép csöndben. Hogy fér meg egy testben, sőt, az egy emberre kimért időben két ilyen eltérő alkotót? Nem szívják el egymástól az energiát, a levegőt?

– Nem, már azért sem, mert a kettő nálam egy – ennek az egynek ilyen kettős vagy többes az alkata vagy a játéka, és reményem szerint a játékok közt nem ellentmondás, hanem megfelelés van: párhuzamosság. A szervező-szerkesztő „alkat” különben is csak 1968-tól mutatkozott konkrétan, s akkor már megjelent három verseskötet. Ettől kezdve a két formáció újra és újra összenyomódott, s mert 1988-ig az első érvényesülését nem tűrte a politikai hatalom, a második is – finomra szólva – nehezen kapott nyilvánosságot, értékelést. A saját személyem, művem társadalmi érvényesítésére sohasem törekedtem – „szervezőként” pedig különösen nem. De a csöndet nem mondanám szépnek, nem is az enyém.

– 1996-ban megjelent *Új vers régi című válogatott* verskötetét minimum kétszer kell elolvasni, mert a versek alá tördelve, velük párhuzamosan fontos és érdekes önéletrész is olvasható: korrajz, motívumtörténet, emlékek, pályatársak portréi stb. Nem tart-e attól, hogy bár mindkét olvasmány izgalmas, más és más koncentrációt, befogadói tartást igényel? *Új nyár*, régi című versétől például nem kapok többet, ha a lapalji szöveg révén azt is tudom, hogy a benne szereplő Szigony utca az Ön egyik régi, megszünt munkahelyének belviszály volt. Ezzel a fajta szimulanzimussal csak futólag kísérletezett?

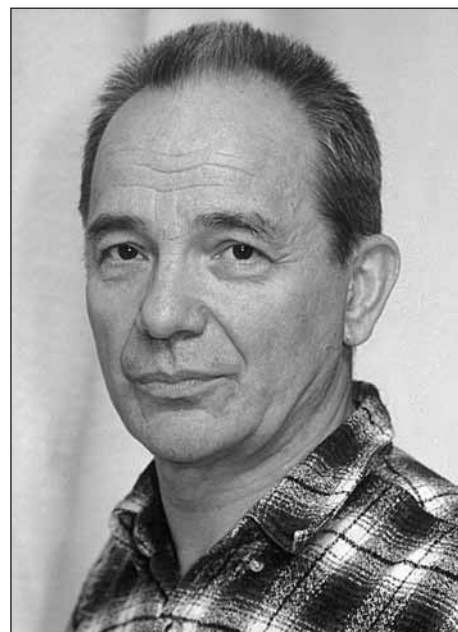
– Valamilyen értelemben mindig szimulanzimista voltam, s remélem, az is maradok. Ez nem futó kaland vagy kísérletezés nekem, hanem lényegi attitűd, ami persze különféle, egymással összefüggő formákban, módokban mutatkozik meg. Kezdeté és egyik vonulata a Levendél Júliával írott kötetekben jött létre, de megjelenik már – mondhatnám: kifejlődve – az 1980-as *Mammutfogakban*, az 1991-es *Vakégérben*, ahol vers, prózavers és novella, illetve publicisztika épül egybe.

Az *Új vers* régi lapalji jegyzeteinek szerves előzménye a *Sötétfészék* verseskötet prózai *Toldaléka*, tovább formálódva megjelenik *A hal tréfája* kötetben, ahol a versek alatt egy önéletrajzi novella fut, és a borítón látható festményeimmel együtt a szövegek hátterét és belső, képi világát

jeleníti meg. Külön mondatban említeném a *Ráírás* palimpszeszt-kötetét, kollázs és képvers találkozását a Xerox műtőasztalán. A '99 című könyv „szimulanzimuszában” vers, lapalji jegyzet és naplójegyzet, valamint egész oldalas és szövegközi festmények, tépett képek rétegeből kerekedik ki az egész. Próza és festmény kettős „hangján szól” a *Papírkégy* című könyvem is, aminek megjelenése alkalmából festszt deszkáimat, kollázsaimat kiállításra is bemutatattam. Amit az *Új nyár*, régi című vers alatt olvasható (és nem a versről írott!) jegyzetről mond, az igaz lenne, ha csupán azt közölné, hogy a Szigony utcában volt egyik megszünt munkahelyem. A jegyzet azonban, úgy gondolom, mint történetdarabka, a személyt és a korszakot jellemző dokumentációjával, az utcanév gemkapocsként fogja oda a vershez a szöveget. A vers természetesen önmagában is egész, ráadásul megítélésem szerint könnyen követhető, de hozzáolvasva a vershez a jegyzetet és összeolvasva a kötet többi jegyzetével, esetleg versével, legalább a szomszédos darabokkal, a befogadói élmény mélyül. Aki verset olvas, aki képes a vers befogadásához valóban szükséges koncentrációra, annak a jegyzetek ilyesféle kapcsolása nem lehet akadály.

– Az Ön szívének kedves gyermekét, az *Eszmélet* című folyóiratot a pártállam kultúrpolitikája már a bölcsőben megfojtotta. Mindig úgy érzem, sokat köszönhet ennek a régi históriának a *Liget*, mert Önök megsokszorozott energiával és harci kedvvel, mindig „előre menekülve” óvják meg attól, hogy az *Eszmélet* sorsára jusson. A szellemi élet csaknem teljes vertikumát létrehozták a lap körül, aminek előnye, hogy az irodalmi életet megtámadó fertőzések Önökön nem fognak, de van hátránya is: kicsit légritka közegben alkotnak, műveiknek reflexiója is csak saját körükben van. Ez a fajta kivonulás, elkülönülés tudatos döntés eredménye, vagy csak így alakult?

– Kivonulásról szó sincs, s ha van elkülönülés, az kényszerű. A *Liget* kétszemélyes egységese valóban sajátos képződmény. Különben a műhely a mai napig nyitott és tágas, de következetesen a szerkesztők ízlése és világnézete, erkölcs szerint, az egyéni alkotás műgondjával készül. Értékválasztásainak sok szállal kötődnek a hagyományos és modern eszmékhez, de a globalizálódásra, a modern utáni kor adottságaira sem vagyunk talán érzéketlenek. Sajnos, mindez szinte észrevétlen a társadalomformáló erők és az állami intézmények színterein, a sok érdekcsoportra szakadt értelmiség, de még a folyóiratokat és könyveket készítő szakmai társak körében is. Ez a rossz kapitalista rendszeren belül relatíve is rossz, és a felelősség elsősorban azokat terheli, akik a társadalomépítés döntő pozícióiban – egyik versemet idézve – „mint mediátizált fikat kenik szét a politikát”. Csalódásaim pedig ma már arra indítanak, hogy senkiben ne bízzak, semmi jót ne várjak, semmi rosszat ne érezzek meglepőnek, de képes legyek örülni minden pozitívumnak, értékelő visszhangnak, figyelemnek, és ne feledjem: valahol-valahogyan talán mégis reális Babits szava, hogy az irodalom összekap-

csolódás, s benne, általa valaki szól valakinek. A *Liget*nek még mindig van ezer előfizetője, ebből ötszáz közvetlenül tőlünk, a két mindenes szerkesztőtől kapja havonta a lapot – sokan közöttük már tizennegyedik éve.

– Legutóbbi könyveiben (*játSZÓtér*, '99.) rendre szerepel ez a mondat: „a szerző festményeivel”. Feleségével, Levendél Júliával szépirodalmi műveket, de alkotói naplót is írtak már közösen. *Vannak versei, melyek színházi formát sejtetnek és fiai az alkotótársai. Mindezt (alighanem hiányosan) azért sorolom, mert feltűnt, hogy mások az Ön életkorában már csak a betakarítással, az összegzéssel foglalkoznak: a saját szöveget (meg a talapzatot) építgetik. Horgas Béla viszont hatvanmegyedik évében is úgy viselkedik, mint egy fiatal költő: kísérleti expedíciókat indít új meg új terepekre. Hogy lesz így szobra? És hová lesz a legközelebbi felfedező út?*

– Annyi hívó-provokáló szót ajándékoztam nekem, hogy válaszom csak töredékes lehet. Valóban, engem a társaság roppant erővel vonz és azért merem kivételesen szerencsés és boldog embernek mondani magamat, mert az együttjátszás különféle formái, szűkebb és tágabb színpadai meg-megnyíltak előttem. Ennek meghatározó, élet- és irodalom egybevágó köréit kimetsző, negyven éve létező ténye a szerelem. Irodalmi ténykedéseim között a hetvenes évek elején kényszerből fordultam az úgynevezett gyerekirodalom felé, amiben szinte azon nyomban valódi „terepe” leltem, és versek, mesék kötetekbe sorát írtam. Jelenleg éppen egy terjedelmesebb, új meséskönyvön dolgozom (*Meséljek a Zöld Disznóról?* – ez a címe). A szövegekhez színes illusztrációkat készítettem, bőségesen válogatva gyerekeim és unokáim gyönyörű műveiből, amit nem átalítottam esetenként különféle technikákkal manipulálni, széttépni vagy összeragasztani. Egy esztendeje rakosgatom új verseimet, és úgy sejttem, hogy a *Víg vacsora* könyv kétharmadával elkészültem.

Végezetül még a szoborépítéshez egy szót: sohasem volt erős hajlandóságom a reprezentációra, soha nem kaptam, igaz, egy idő után már nem is akartam semmiféle díjat, kitüntetést, adományt, kiváltságot – mondom, szerencsés fickó vagyok. De a legújabb világ új közönye, erkölcsnélkülisége, és azon belül a magyar irodalmi élet lihegése egyre idege-
nebb, rémületesebb nekem.

Új Kafka-kötet

Balázs Attila, műsorvezető: – *Nyolc októv. Ezzel a címmel jelent meg magyarul egy újabb Kafka-kötet, több tandorizmussal. Természetesen Franzról van szó, ama prágai boltos sebóv se tartozó fiáról, minden idők egyik legjobb írójáról. Franz Kafkáról, akinek már gyermekkorát megülte a félelem, de aki olyan jól tudott mulatni a saját furcsa humorán, hogy az ugyancsak szüderítő meg szorongató. A szóban forgó könyv nem kimondottan a zenerajongók szakkönyve, pedig Nyolc októv.*

Péterfi Gergely: – *1953-ban jelentek meg németül ezek az írások, amelyek most magyarul is napvilágot láttak, Mennyiben különleges ez a könyv?*

Jánosi Lajos, szerkesztő: – Ezek teljesen a maga számára készített feljegyzései. Tudjuk, hogy a hagyatékra nemhogy lemondott, hanem az volt az elképzelése, hogy tűzbe vele! Max Brod nevű barátja mentette meg ezeket az írásokat is, amelyek személyességüket tekintve egészen furcsa képet mutatnak. Ha egy naplót vagy feljegyzéseket képzelt el az ember, akkor azt hiszi, hogy műhelytitkok, irodal-

mi hálószoza-titkok jelennek meg és ezek kileshetők, az olvasó elfogalhat egy jó voyeur-helyzetet. Itt szinte teljesen hiányzik a személyesség. Ezek az írások így együtt, szövegtestként először jelentek meg magyarul ebből a Nyolc októv füzetből. Valamikor 5–6 évvel ezelőtt Halasi Zoltán csinált egy válogatást Az én cellám címmel a Mérleg sorozatban, én onnan ismerem ezeket a szövegeknek egy részét. És amikor a Cartafilusz kiadóban üldögélő barátaim azt kérdezték, hogy mit volna érdemes most kiadni, akkor kis töprengés után az jutott eszembe, hogy a Kafka-hagyatékban egy jelentős része még feldolgozatlan és ez a hagyaték hallatlanul gazdag, bőségesen lehet belőle válogatni. Hogyan járul hozzá és mit ad hozzá ahhoz a Kafka-képhez, amely valamiképpen kialakult, és azt hiszem egyébként, alapvetően vagy nagyrészt sztereotípiákban él már csak? Olyan közhelyekben, mint a hivatal, az elveszés, az elidegenedés.

P. G.: – *Szocialista társadalmi olvasatunk volt Kafkáról, mert ehhez volt fűlünk azokban az időkben, és minthogy-*

ha az új Kafka-olvasat még nem jött volna létre.

J. L.: – Semmilyen új Kafka-kép nincs. Vele zavarban is van a recepció, és ez a könyv ezt a zavart csak fokozni fogja egyébként, abból a szempontból, hogy nagyjából két részre lehet bontani tematikusan ezt a ciklust. Az egyik igen jelenté- keny rész nagyon erősen spekulatív, teológiai frazeológiában gondolkozó, de az a saját nyelvére átforgató szövegrész, amiben tematizálja azt, amit a prózájában csinált. Folyamatosan ugyanazokról a kérdésekről van szó, egyikük nyilvánvalóan az eredendő bűn kérdése, amit Kafka a saját maga módján faggat és töpreng ezen. Az a rémes apakép, ami végigkísérte az egész életét és az írásaiban is megjelent, egy ilyen elméleti fénytörésben kap még egy érdekes árnyékot. Mert az eredendő bűn kérdése alapvetően az apa figurájához köthető. Az írások másik része szép-próza töredékek, illetve jelen vannak olyan szövegek is, amelyek már megjelentek magyarul. Ezek közé tartozik a nagyszerű A szírének hallgatása, amit Tandori Dezső újrafordított. Az ő neve hangsúlyosan el kell hogy hangozzék,

mert ő fordította ezt a Kafkát. Az én szerény szerepem az volt, hogy ezt a szöveget kiszemeltem. Tehát újrafordította például ezt a novellát, aztán ott van a Don Quijote-történet, ami szintén ismert. Ezeket Tandori már húsz vagy huszonöt éve megcsinálta, de most úgy érezte, nem azokat veszi elő, ami szerintem külön pikantériája ennek a kötetnek.

P. G.: – *Amennyit ő változott ez alatt a 25 év alatt, az benne van ebben a szövegben? Valamennyire Tandoriról is szól ez a könyv?*

J. L.: – Tandorira különösen jellemző, de általában is mondható, hogy a fordítás valamiképpen belekerül abba az életműbe, aminek a keretei között zajlik. Olyasfajta tandorizmusok is szerepelnek, érzésem szerint remek helyeken és remek megoldásokban, amelyek csak és kizárólag rá jellemzőek. Amit észrevettem egyébként, minthogyha morzsalékosabban fordította volna ezt a Kafkát. Tehát kialakult volna benne egy olyanfajta elképzelés, ami lehet hogy közelebb áll az eredeti Kafka-szövegintenciókhoz. Sokkal sprődebb, nem finomít Tandori, hanem ha lehet, inkább élesít és sarkít.

Átélt történelem – érlelődő témák

Antall István, műsorvezető: – *Más szemlélet, más vélemény a második világháború örületéről, tévedéseiről, következményeiről. A nézetkülönbség hányadosát végre ki lehet számítani. Az adatok adottak. Czettler Antallal egy olyan szerző tételét baza, aki egészen közlelől látbatta a szereplőket. Am ma már egészséges idő- és térbeli távolságok választják el a korabeli jelenségektől. Kötetünk címe: A mi kis életbalál kérdéseink.*

Marton Éva: – *Amikor megírta ezt a könyvet, ami a II. világháború magyarországi vonatkozásáról szól, akkor részben saját, részben – gondolom – valamilyen rokoni szálak is kötötték, hiszen a könyvben szerepel egy Czettler Jenő.*

Czettler Antal: – *Ő az apám, aki egyetemi tanárként agrárpolitikát tanított. 1920-tól '35-ig képviselő volt a Jászságban. És 1937-ben kinevezték a felsőház tagjává. A konzervatív, legitimista csoporthoz tartozott természetesen, és mint ilyen, szemben állt azzal az irányattal, amely Magyarországot a nemzetiszocialista Németország oldalán kötötte volna le.*

M. É.: – *Őn jogot végzett, még itt Magyarországon.*

Cz. A.: – *Idővel történészé lettem, nagyon érdekelt az első vilá-*

háború, még inkább a második, amelyet még mint gimnazista magam is átéltem. Sőt a legvégén az ellenállási mozgalom tagja is voltam. Nem harcoltam fegyveresen, zsidókat mentettünk a svájci követség védett házába.

M. É.: – *A barátok abból a politikai körből kerültek ki, részben, akikről szól a könyv: Teleki, Kállay...*

Cz. A.: – *Kállay Miklóst személyesen nem ismertem, apám természetesen jól ismerte. Teleki Pál, Esterházy Móric, Korniss Gyula, aki a képviselőház elnöke volt egy időben, apám barátai köréhez tartozott. A gödöllői premontrei gimnáziumba jártam, ahol a tanárok nagy része szintén ezt az irányvonalat követte, szóval a nemzeti-szocializmussal szemben állt. A legszűkebb baráti köröm tagjai angolbarátoknak voltak tekinthetők.*

M. É.: – *Memmyire lehet ezeket a szubjektív történeteket, a megélt élményeket háttérbe szorítani?*

Cz. A.: – *Igyekeztem hitelesen megírni, harag és részrehajlás nélkül. Bár a lektornóm azt mondta, néha egyes személyek ellen nyilvánul az elfogultság és a harag, így például Sztójay berlini nagykövettel szemben, aki szervilisen feltétlen németbarát volt. Vagy Im-*

redy Bélával szemben is, aki egy nagy politikai pálfordulást hajtott végre '38-ban, és minél rosszabbul állt a németek szénája, annál erősebben németbaráttá vált. Idézem például Bajcsy-Zsilinszky Endre egyik levelét: '41 nyarán még ő is azt hitte, hogy be kellett lépni a háborúba. Később aztán megváltoztatta az álláspontját.

M. É.: – *Az ön élete hogyan alakult a háború után?*

Cz. A.: – *Folytattam egyetemi tanulmányaimat. Apámat a koncepció Grósz-perben hetvenegy éves korában letartóztatták, és ez rám is kihatott, mert kénytelen voltam évekig fizikai munkát végezni. Ennek ellenére '56-ban nem mentem el Magyarországról. De a cseh-szlovák krízis idején tettem egy kritikai megjegyzést, ami az akkori pártvezetőség tudomására jutott. Közben már ki voltam jelölve egy bécsi útra, és ezt az alkalmat fölhasználtam arra, hogy ne térjek vissza Magyarországra. Svájcba mentem, a Svájci parasztszövetséghez kerültem, mint könyvtáros.*

M. É.: – *Mikor kezdett el a magyar történelemmel foglalkozni?*

Cz. A.: – *A müncheni Magyar Intézetnél kezdtem. Első előadásom az erdélyi fejedelmek külpolitikájával foglalkozott. Azután*

kaptam egy megbízást Bethlen István naplójának kiértékelésére. Ezek mind német nyelvű tanulmányok voltak persze. Azután már a saját iniciatívámra megírtam a Magyarország útja az első bécsi döntéshez című könyvemet. Akkor fogamzott meg bennem a gondolat, hogy tulajdonképpen Teleki Pál külpolitikáját kellene megírni. A Magvető érdeklődésére én fordítottam le az eredeti német kiadást magyarra.

M. É.: – *Mik vannak még terobe véve?*

Cz. A.: – *Amerikában élő történelem barátom, John Lukacs azt javasolta, írjak egy újabb könyvet Kállayról, főleg a belpolitikájával foglalkozzak. Akkor fölmerült bennem a gondolat, hogy azt a látens belpolitikai polgárháborút, ami '38 és '44 között Magyarországon folyt az ún. németbarátok és angolbarátok között, ezt föl lehetne dolgozni. A másik téma: '45 és '47 között, amikor a koalíció kormányzott, a nyugati hatalmak mért tanúsítottak olyan passzivitást a szovjet expanziós törekvésekkel szemben. De ehhez kellene az angol és amerikai dokumentumokat vizsgálni.*

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2001. február 10-i adásában.)

Libri sikerlista

2001. január 26. – február 8.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Esterházy Péter: Harmonia caelestis Magvető Könyvkiadó	1. Bodonyi László: Zámbó Jimmy – nem csak dalban mondja el EPS Trade	1. Rowling, J. K.: Harry Potter és a Tűz Serlege Animus Kiadó
2. Vámos Miklós: Apák könyve AB OVO	2. Gróf Edelsheim Gyulai Ilona Horthy István kormányzó-helyettes özvegye Becsület és kötelesség 1. Európa Könyvkiadó	2. Rowling, J. K.: Harry Potter és az azkabani fogoly Animus Kiadó
3. Kim, Elizabeth: Tízezer könnyecsepp Trivium Kiadó	3. Spánn Gábor: Türelemi zóna Magyar Rádió Rt.	3. Rowling, J. K.: Harry Potter és a Bölcsek Köve Animus Kiadó
4. Márai Sándor: Füveskönyv Helikon Kiadó	4. Lengyel László: Fortinbras királysága Helikon Kiadó	4. Rowling, J. K.: Harry Potter és a Titkok Kamrája Animus Kiadó
5. Kepes András: Kepes krónika – történetek Park Könyvkiadó	5. Kiszely Gábor: AVH Korona Kiadó	5. Sachar, Louis: Stanley, a szerencse fia Animus Kiadó
6. Cohen, Rich: Kemény zsidók Ulpius Ház	6. Vujity Tvrtko – Nógrádi Gergely: Tizenkét pokoli történet Megafilm	6. Kaszás György– Elek Livia: Amit a kutyákról feltétlenül tudni kell Animus Kiadó
7. Benzoni, Juliette: Államtitok II. Geopen Könyvkiadó	7. Horváth Ilona: Szakácskönyv Vince Kiadó	7. Bálint Ágnes: Mazsola és Tádé Holnap Kiadó
8. Závada Pál: Jadviga párnája Magvető Könyvkiadó	8. Popper Péter: Út a tükrökön át Saxum	8. Weöres Sándor: Bóbita Móra Ferenc Könyvkiadó
9. Gallmann, Kuki: Álom Afrikáról Ulpius Ház	9. A világ országai – földrészenként, tájanként Agát Térképészeti Kft.	9. A tábi puding lakoma Egmont-Hungary Kft.
10. Mones, Nicole: A tolmácsnő Tiara	10. Görög Ibolya: Mindennapi maceráink Athenaeum 2000 Könyvkiadó	10. Po rollerezik Egmont-Hungary Kft.

A FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZ SIKERLISTÁJA

2001. FEBRUÁR 7.

Magyar szerzőktől:

1. Esterházy Péter:
Harmonia caelestis Magvető Könyvkiadó
2. Bodonyi László:
Zámbó Jimmy nem csak dalban... Flaccus Bt.
3. Tvrtko, Vujity – Nógrádi Gergely:
Tizenkét pokoli történet Megafilm 2000.
4. Csányi Vilmos: **Bukfenc és Jeromos** Vince Kiadó
5. Gróf Edelsheim Gyulai Ilona:
Becsület és kötelesség I. Európa Könyvkiadó
6. Nagy Endre: **Párizs 1913.** Palatinus Könyvkiadó
7. Vámos Miklós: **Apák könyve** Ab-Ovo Kiadó
8. Kepes András: **Krónika – történetek** Park Kiadó
9. Márai Sándor: **Füveskönyv** Helikon Könyvkiadó
10. Moldova György: **Európa hátsó udvara** Urbis Kiadó

Külföldi szerzőktől:

1. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Bölcsek Köve Animus Kiadó
2. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Titkok Kamrája Animus Kiadó
3. Rowling, J. K.:
Harry Potter és az azkabani fogoly Animus Kiadó
4. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Tűz Serlege Animus Kiadó
5. Krakauer, Jon: **Ég és jég** Park Kiadó
6. Kim, Elizabeth: **Tízezer könnyecsepp** Trivium Kiadó
7. Tolkien, J. R. R.: **A babó** Ciceró Kiadó
8. Golden, Arthur: **Egy gésa emlékirata** Trivium Kiadó
9. Anker, C. – Roberts, D.: **Mallory nyomában** Park Kiadó
10. Follett, Ken: **Zérókód** Gabo Kiadó

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049

vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)

Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Minden könyvet egy helyről!

„...miért a „fehérek” és nem a „feketék” találták fel a technikát, miért az európaiak alkották meg az írást, és nem a „pápuák”, miért a spanyolok igázták le az indiánokat és nem fordítva. Válasza szöges ellentétben van a közkeletű előítéletekkel.”

íj. Marosán György – Élet és Irodalom 2001. február 9.

Jared Diamond: Háborúk, járványok, technikák

450 oldal, 3600 Ft

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759; www.extra.hu/hypotex

A szerkesztőség keresi

Kedves Olvasóink!

Szerkesztőségünknek szüksége lenne korábbi kiadványunk példányaira: a Könyv Kiadó Kereskedő 1997. évi 4. számára. Kérjük, aki átadná nekünk, hívja szerkesztőségünket a 209-1875 telefonszámon.

Köszönettel: Könyvhét

Esszé-sorozat véleményformálóknak

Mihancsik Zsófia

a Helikon Huszonegy-ről

Az ismert és sikeres Universitas mellett új sorozattal jelentkezett nemrégiben a Helikon Könyvkiadó. Kisebb, esszémeretű könyvek látnak napvilágot a Helikon Huszonegy elnevezésű könyvfolyamban. Eddig a globalizációról, a manipulált beszéd-ről és a baldoklók magányosságáról szóló értekezést adták ki kézbe simuló, papírborítású kötetekben.

– Nem látszik egyszerű munkának, eléggé szerteágazó témakörököt ölel fel az antropológiától a művelődéstörténeten és a szociológián át a zeneelméletig – kezdem a beszélgetést Mihancsik Zsófia sorozatszerkesztővel.

– Az ilyen sorozatnak akkor van értelme, ha felmutatja a legújabb műveket szerző a világból. Először is arról állapodtunk meg, hogy mivel ez szűkre szabott sorozat, évente hat kötete jelenik meg, ne vegyünk el ebből egyet, kettőt, hármat azzal, hogy magyar művet is megjelentetünk benne. A második megállapodásunk a válogatás módjára vonatkozott. Évek óta használom az Internetet, amelyen a külföldi könyvkiadók mindegyikének gazdag Web-oldalára lehet lenni. Így minden könyvúj-donságot naprakészen megtalállok, tartalomismertetéssel, többnyire részletes tartalomjegyzékkel, s amennyiben megjelent róla kritika, azt is átböngészhetem néhány közzétett olvasói véle-

ménnyel egyetemben. Ezenkívül elég rendszeresen olvasom a Le Monde-ot meg a Liberationt, s mivel gazdag a francia könyvkiadás, minden figyelemre méltó mű, áramlat gyorsan képviselti magát benne. Roppantul irigylem ennek a két nagy napilapnak a könyvmellékletét, mert látom, miként lehet úgy kritikát, könyvszemlélet írni, hogy az ember azt érezze, lemarad valami fontosról, ha nem olvassa el az ajánlott művet. Se fanyalgás, se dicséret nincs ezekben a bölcs méltatásokban. Az van bennük, amire az ember a könyvet használja: saját gondolatai támadnak tőle a kritika szerzőjének, és ezeket a számunkra is megszerezhető szellemi élményeket osztja meg velünk.

– Milyen elvek szerint válogat, miután felkészült a nyugati könyvtermésből?

– Feltételelem volt még, hogy jogászai végzettségű vagyok, más területekről is elolvastam sok mindent életemben, de a sorozatban csak olyan könyvet jelentetünk meg, amelyet én értek. Ki kell adni akár gazdasági, akár jogi könyveket, de olyanokat, amelyeket normális emberi ésszel követni és érteni lehet. Okos és színvonalas legyen a könyv. A szerző nemzetiségére azért illik ügyelni, mert hat angol könyv nem jelenhet meg egymás után. Fontos, hogy újszerű legyen, gondolatokat indítson el. Esszék-ről, s nem tanulmányokról van szó, tehát még okvetlenül védhetőnek, megalapozottnak, lábjegyzeteltnek sem kell lennie. Elképzelhető, hogy én magam talán nem fogadom el

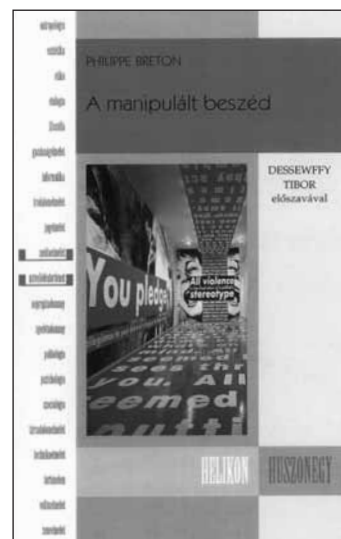
az érvelését, de tudomásul veszem, hogy van egy ilyen szellemi áramlat a világban.

– Mi az, amit például nem fogad el?

– A könyvhétre jelenik meg Wacquant Loic műve, arról írt nagyesszé méretű könyvet, hogy miként terjedt el Amerikából az a fajta elmélet és gyakorlat, amely a szegénységet nem a jóléti állam módjára kezeli, tehát nem szociális államként viselkedik, hanem bünteti. Ebben van egy nagy adag, Istentől elrugaszkodott gondolat, megállapítás és szempont, de nagyon fontos szellemi irányzata a mai nyugat-európai gondolkodásnak. Az az ideológia, amelynek alapján ő nézi ezt a folyamatot, az attól még érdekes, hogy nem ért vele mindenki egyet. Ebben az évben jelenik meg még Sloterdijk német filozófus esszéje. Németországban nagy vitákat generál folyamatosan. Nem mondanám azt, hogy az én ízlésvilágom, az én gondolatrendszerem, nem kívánom senkitől, hogy elfogadja, de legalább ismerjék, tudják, min vitatkozott Nyugat-Európa hónapokon át. Azzal vádolták meg, hogy újfajta fajelméletet vezetett be. Más logikai síkon lehet egy ilyen értelmezése a dolognak, de fajelméleti kérdéssről szó sincs, annál is inkább, mert filozófiai szinten áll a dolog, nem pedig ideológiai és aktuálpolitikai síkon.

– Philippe Breton már megjelent, A manipulált beszéd című művére miért esett a választása?

– Mert a mai világ alapjelenése az, hogy mindenki befolyásolni akar bennünket, ez régebben is így volt, de most ipa-

ri méreteken történik lankadatlan energiával. Ahhoz, hogy el tudjunk igazodni, akár a politikai manipulációban, akár a reklámok sugallatai között, de akár a munkahelyi vezetők mindenféle kísérletei között, ahhoz az kell, hogy a manipuláció technikájával mi magunk tisztában legyünk. Legalább a gyanakvás elemeit el kell ültetni az emberekben, hogy ne essenek mindenféle hatás és befolyás alá, hanem legyen némi távolságtartásuk.

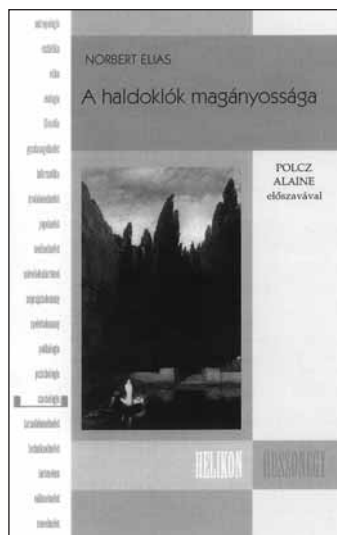
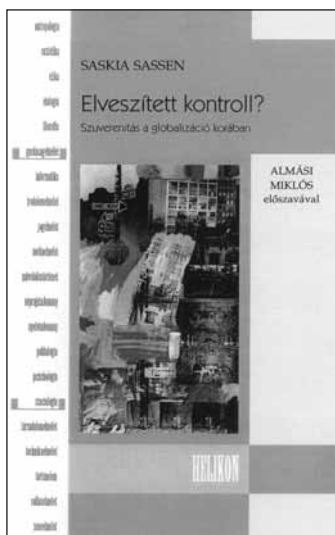
– Mekkora olvasótáborra lehet számítani? Attól tartok, hogy a nagy tömegeket, akiket manipulálnak, nem éri el a könyv.

– Biztos, hogy nem, itt a hagyományos csatornákra és hajszálerekre lehet számítani. Minden kisebb közösségben van egy értelmiségi csoport, amelynek odafigyelnek a véleményére, meghallgatják a szavát. Arra lehet számítani, hogy a kisebb városi, falusi, nagyvárosi közösségek ezen véleményformálói elolvassák a kötetet és továbbadják a tapasztaltakat. Az embernek bizonyos, a világról szerzett ismeretei jelen vannak az információkészletében, s azokat, ha nem is tudatosan, de automatikusan használja.

– Milyen hosszú lesz ez a sorozat?

– A végtelenségig futhat, hiszen minden évben rengeteg friss könyv jelenik meg, nem hiszem, hogy az esszé divatja múlt műfajjává válna, s tudomásom szerint a kiadónak nincs olyan szándéka, hogy befejezi, én meg egyelőre inkább a bőség zavarával küszködöm.

(mátrabázi)

AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ JANUÁRI – FEBRUÁRI ÚJDONSÁGAI

BARBARA TAYLOR BRADFORD: AKIHEZ TARTOZOL	1300 Ft	COLLEEN McCULLOUGH: EMÉSZTŐ SZENVEDÉLY	1500 Ft
ANDRÉ CASTELOT: MÁRIA LUJZA	1800 Ft	COLLEEN McCULLOUGH: FORTUNA KEGYELTJEI I-II.	3500 Ft
AGATHA CHRISTIE: GYILKOSSÁG AZ ORIENT EXPRESSZEN	980 Ft	VIKTOR PELEVIN: GENERATION „P”	1900 Ft
UMBERTO ECO: BÁBELI BESZÉLGETÉSEK	1500 Ft	PELLE JÁNOS: A GYŰLŐLET VETÉSE	1600 Ft
BRET EASTON ELLIS: AMERIKAI PSYCHO	1600 Ft	SARKADI IMRE: A GYÁVA Kisregények és elbeszélések (Milleniumi sorozat)	680 Ft
PER OLOV ENQUIST: AZ UDVARI ORVOS	2300 Ft	ANNA MARIA SIGMUND: A NÁCIK ASSZONYAI	1800 Ft
HELEN FIELDING: MINDJÁRT MEGÓRÜLÖK! Bridget Jones naplója 2.	1700 Ft	SÜTŐ ANDRÁS: ANYÁM KÖNNYŰ ÁLMOT ÍGÉR (Diákkönyvtár)	580 Ft
FRANÇOISE GIROUD: ALMA MAHLER	1600 Ft	SZABÓ MAGDA: DISZNÓTOR – KÍGYÓMARÁS	1400 Ft
BOHUMIL HRABAL: ÓFELSÉGE PINCÉRE VOLTAM	1500 Ft		
GRÓF EDELSHEIM GYULAI ILONA, HORTHY ISTVÁN KORMÁNYZÓHELYETTES ÖZVEGYE: BECSÜLET ÉS KÖTELESSÉG 1. 1918–1944	2500 Ft		
JOHN KEKES: A KONZERVATIZMUS ÉSSZERŰSÉGE	2200 Ft		
STEPHEN KING: NEM JÖN SZEMEMRE ÁLOM	1400 Ft		
STEPHEN LAWHEAD: PENDRAGON	1500 Ft		
STEPHEN KING: RAGYOGÁS	1200 Ft		
JAYNE ANN KRENTZ: MISZTIKUS SZERELEM	1200 Ft		
MILAN KUNDERA: TRÉFA	1500 Ft		
KRÚDY GYULA: SZINDBÁD ÉS TÁRSAI (Diákkönyvtár)	650 Ft		
MÁRAI SÁNDOR: EGY POLGÁR VALLOMÁSAI (Diákkönyvtár)	680 Ft		
ROBERT MERLE: ÍME, A KIRÁLY!	2500 Ft		
ROBERT MERLE: SZENVEDÉLYES SZERETET	2300 Ft		

Újdonságaink megtalálhatók az Európa könyvesboltban (1081 Budapest, József krt. 18. Telefon: 334-21-12), a terjesztőket, viszonteladókat az Európa raktárház (1134 Budapest, Váci út 19. Telefon/fax: 320-94-55) szolgálja ki.

Az Osiris Kiadó újdonságai:

Antropológia Mauss: Szociológia és antropológia	1800 Ft	Teológia Harnack: A kereszténység lényege	2480 Ft
Filmművészet Zalán Vince: Gaál István krónikája	1480 Ft	Történelem Arendt: Eichmann Jeruzsálemben	1580 Ft
Filozófia Montesquieu: A törvények szelleméről	4500 Ft	Runciman: Konstantinápoly eleste, 1453	2200 Ft
Irodalomelmélet Aczel, Richard: Hogyan írjunk esszét?	820 Ft	Shakabpa: Tibet története	2400 Ft
Jogtudomány Adler-Müller-Laufer: Kriminológia	3500 Ft	Taagepera: A finnugor népek az orosz államban	2680 Ft
Kézikönyvek Heussi: Egyháztörténeti kézikönyv	3500 Ft	Oláh Miklós: Hungária – Athila	1880 Ft
Pedagógia Shahar: Gyermek a középkorban	1480 Ft	Osiris zsebkönyvtár Le Goff: Az értelmiség a középkorban	1500 Ft
Pszichológia Comer: A lélek betegségei	4600 Ft	Tomka Béla: Családfejlődés a XX. sz-i Mo-on és Ny-Eu-ban	1500 Ft
Kende B. Hanna: Gyermekpszichodráma	2680 Ft	Kolosi Tamás: A terhes babapiskóta	1500 Ft
Szépírodalom Sombart: Ifjúkor Berlinben	1580 Ft	Februári megjelenések	
Szociológia Durkheim: Az öngyilkosság	1680 Ft	Filmművészet A fény festője. Koltai Lajos operatőr	1480 Ft
Morel: Szociológiaelmélet	2200 Ft	(A Filmszemlére jelenik meg!)	
		Filozófia Putnam: Reprezentáció és valóság	1280 Ft
		Nyelvészet Szikszainé: Leíró magyar szövegtani gyakorlókönyv	1980 Ft

A kiadványokat megvásárolhatja a könyvesboltokban vagy megrendelheti az Osiris Kiadótól (1053 Bp. Egyetem tér 5.)

Tel: 266-6560, fax: 267-0935, e-mail: osiriskiado@mail.datanet.hu

Magyar irodalom

**Temesi Ferenc:
Babonáskönyv***Magyar Könyvklub, 293 oldal.*

A nagy szegedi néprajztudós Bálint Sándortól kezdve Berze Nagy Jánoson, Krupa András-son, László Gyulán, Nagy Olga-n át akár Róheim Gézáig, netán Tessedik Sámuelig rengeteg magyar forrása lehetett a köznap mágiaéhoz régtől vonzó *Temesi Ferenc*nek, amikor anyagot gyűjtött Babonáskönyvéhez. Tudományos fel-fogása föltehetően egyezik *Carl Gustav Jung*éval, s az ő kollektív tudattalanról vallott nézeteivel. Ebben kissé különbözik a remekíró-előd *Krúdy Gyulától*, aki sokszor megjelent Álmoskönyve Babonák-fejezetének elején olyasmit fejteget, hogy a csodahívés mindenekelőtt a vallásból származik. (Az utószóban már ő is az igazi gyökerekig hatol.)

Az angol, walesi és kínai szakirodalmat is szépen földolgozó Temesi szerint az emberek egyfelől hajlamukat követik, amikor elbábelődnek az ősi vagy a később keletkezett babonákkal. Másrészt, ami a gyakorlatban ennél is fontosabb, azért ragaszkodnak hozzájuk, mert szebbnek, színe-sebbnek, otthonosabbnak érzik őket minden okosan tudományos, vagy lehangolóan ésszerű magyarázatnál. Jeles írónk abban sem követi a szakemberek, vagy *Krúdy* példáját, hogy valamilyen szempontból csoportosítaná a babonákat. Ehelyett – az általa már regényben is alkalmazott – betűrendet használja. Az így kialakított címszavakba ugyanis sok minden belefér, ami a tematikus fölépítés elfogadása esetén a közlendőkből kiszorulna, vagy alárendelődve elsikkadna. A betűrend lehetővé teszi számára, hogy szubjektív, vagy vidám legyen: epés megjegyzéseket fűzzön a dolgokhoz, esetleg incselegve föl-fölvillantsa fanyarul ellenállhatatlan (de soha nem bántó) humorát, szeretettel bélelt iróniáját.

Az adott babona lényegének rövid megfogalmazásán kívül majdnem mindenütt följegyzik a vele kapcsolatos bevett praktikákat. Ezekhez fűzi aztán hozzá gyakran igen csattanós, szellemes, néhol abszurdba hajló kommentárjait, félmondatait úgy, hogy jó néhány címszava valóságos néprajzi miniatúrré kerekedik. Nem egyszer vegyül némi gúny a szerző ki-be szólásaiba. De úgy látszik, veleszületett tapintatának köszönhetően ez a csúfondarosság sem bántó. Inkább az Úristen kedves állatkertjének széttárt kezű tudomásulvételét jelzi nála, megspékelve a „sok dolgok vannak Földön és égen” hamleti bölcsességével.

Végigfogatva a gyermekkorból fölidézhető, a divatból köztudottként fennmaradt, vagy újra felfedezészámba jövő vélekedéseket, hiedelmeket, előjeleket, előítéleteket, eljárásokat, tilalmakat, hártásokat és egyéb (olykor mulattató, más-szor borzongató) hókuszpókusokat, érdekes módon egyiket sem érezzük hiábavalóságnak, vagy fölöslegesnek, tudni-nem-érdemes ismerethalmozásnak.

Ha egyes babonákban – speciálisan – továbbra sem hiszünk, mert jobban szeretünk bizakodó totemisták lenni, mint rettegő animisták, szellemileg mégis gyarapodunk a fontoskodás- és körítésmentesen föltáruuló mindennapi fantáziavilág vonzó kincseivel és élő leleteivel. Aki pedig úgy gondolja, hogy babonákat csakis a hagyományból lehet előbányászni, az tüstént üsse föl a (valószínűleg további bővített kiadások előtt álló) kötetet, teszem azt az *úrbajó*, a *telefon*, a *taxi*, a *púder*, a *rágógumi*, a *motorverseny*, vagy az *ének-lés fürdőszobákban* címeknél.

*Iszlai Zoltán***Szabó Magda:****Sziluett. A lepke logikája***Európa könyvkiadó, 361 oldal, 1300 Ft*

Nem véletlen, és nem is kiadói takarékoság, hogy *Vörösmarty Mihály* születésének kétszázadik évfordulójára együtt jele-

nik meg *Szabó Magda* valamennyi róla írt tanulmánya és az alkalomra készült drámája. Az esszék némelyike ugyanis mintegy magyarázza az álmotechnikás színművet. Szakmailag pedig azt a konvenciótlan Vörösmarty-képet teszi teljes-sé, amelyet minden eddigi irodalomtörténeti értelmezés helyébe fogad el s szeretne életbe léptetni az író.

Az esszék meg a darab mondanivalója leginkább a Csajághy Laurához (a feleséghez) írt versek megítélésében illik össze. Különösen *A merengőhöz* fűzött megjegyzések jutnak ugyanarra az eredményre, amit a *Sziluett* egésze sugall a reménybeli nézőnek és az olvasóknak. A dráma egyébként leginkább intim televíziós forgatókönyvként elképzelve hatásos. Alapötlete a képekben-gondolkodás művészi törekvésének következetes érvényesítését mutatja. Közben a tökéletes életmű és a zaklatott életrajz összevetéséből vonja le lírikusunk munkásságának tanulságait és üzenetét.

Mind az olvasmányos tanulmányok, mind a társadalmi, családi és irodalmi summázatra való, szellemidéző színmű jelenetei közül nehéz a legsikerültebbeket kiemelni. A *Sziluett*, amely Vörösmarty halála napján játszódik, s az agónia perceit idéző jelenetekből, valamint medajjonoknak nevezett közjátékokból áll, egyfelől a kényes szerelmi konfliktusokat, másfelől az 1848-as forradalommal kapcsolatos történéseket ábrázolja megragadóan. Az egyéb írások csúcsa kétségkívül a cikluscímű *A lepke logikája* a maga bravúros bizonyításával. Ezek szerint a közismert *Szép Ilonka* románc Mátyás király korabeli életképe mögött a költő Perczel Etelka iránti – beteljesületlen – szerelmének záróakkordja csendül fel, s enyészik el visszahozhatatlanul, mindörökre...

A szerencsés összeállítású kötet méltó tiszteletadás és eleven emlékezés költői nyelvünk elsőrendű gazdagítójára s a halhatatlan nemzeti költemények alkotójára.

(Iszlai)

Külföldi irodalom

Chaim Potok:**A nevem Asher Lev***Ulpius-báz Könyvkiadó, 323 oldal, 1980 Ft*

Malamud, Roth, Bellow, Singer – a sort hosszan lehetne folytatni, de minek is: mindenki tudja, aki bármit olvasott tőlük, hogy a mai amerikai próza kiválóságai, akik közt egyedül az terem kapcsolatot, hogy zsidóságukat tudták sűrű és a világon bárhol, bárki számára átélhető élményanyaggá avatni. Regényeik sorra és viszonylag gyorsan megjelennek nálunk, immár fejlődésüket is követni tudjuk, olykor hullámzó teljesítményüket viszonyítani, mérlegelni, de minde nélkülött arra emlékszünk, hogy sodró erejű, érdekes, vérbeli prózát írnak. Ki hitte volna, hogy a magyar könyvkiadás figyelme még a nyitás idején sem terjedt ki mindannyiukra, sőt, azt kell mondanom, a legkülönbek egyike maradt nálunk jószerivel ismeretlen. Chaim Potok az, akiről mindeddig legfeljebb az 1986-os Világirodalmi Lexikonban (s ott először!) szerepelt egy rövidke címszó, de egyetlen kiadott munkáját sem lehetett felszólalni. Most végre itt van (sorrendben harmadik) regénye, az *A nevem Asher Lev*, és az olvasó arra döbbenhet rá, hogy valami nagyon fontos maradt ki az életéből. Potok nemcsak egyszerűen jó író, de a nagyon jók, a legjobbak közül való. Elég egy bekezdésnyit elolvasni ebből a művéből és foglyai maradunk. Lenyűgöző és elbűvölő, döbbenetes és felemelő, ahogyan látja és főképp: ahogy látatja velünk a világot. Értem már, persze, miért éppen ő akadt fenn a pártálami idők rostáján: ebben a korántsem politizáló regényben, mint fontos, de nem előtérbe tolvakó motívum, feltűnnek az ötvenes évek elejének Szovjetunióbeli antiszemita perei, az írók, az orvosok elleni hajsza s ezek hatása az Amerikában élő zsidókra, azok közt is a ladovi chaszid közösség tagjaira. Hogy a rendszerváltás óta eltelt évtizedben, amikor már fentiek nem jelentettek tabut, miért

nőtt tovább késlekedésünk Potok bemutatására – rejtély. Mindenesetre most fontosabb az öröm, hogy végre olvasható és a kiadó azt ígéri, jön *A fények könyve* és *A kiválasztott* is, Potok többi regénye. Zavarban vagyok, mert ahogy az igazán jó műveknél rendszerint, itt is emberfölöttien nehéz volna szét-szálazni, kielemezni, mitől annyira nagyszerű ez a regény. (Hely is több kellene hozzá, mint egy kurta recenzio.) Egy biztos: aki belefog a kivételes festői tehetséggel megáldott Asher Lev történetébe, nem tudja abbahagyni. És ha a végére ért, még hetekig nem tud másra gondolni, mint erre a históriára.

Nyerges András

John Steinbeck: Édentől keletre

Magyar Könyvklub

Megint egy sorozat, megint egy klasszikus. A Steinbeck-könyv ezúttal az Írók, költők, gondolkodók sorozatban jelent meg. Ahogy végigfutjuk a már megjelent, illetve a megjelenés előtti műveket – Aquinói Szent Tamás, Mikszáth Kálmán, Shakespeare, ifj. Plinius – nehézfelfedezni azt a fonalat, amire ezeket a könyveket felfűzi a kiadó, pontosabban nehéz tippelni, mi is lehet a következő. Mert mind vitathatatlanul jó könyv, de mi készíti őket, hogy egy sorba álljanak, az rejtély. Mondjuk, egy alapkönyvtár első darabjai, ezért bajnak nem baj ez az eklektika, mert a sorozatok igazából azért fontosak, hogy olyan könyvekre is rákényszerüljön a vásárló, a majdani olvasó, amit sorozaton kívül soha nem vett volna meg. Itt van például ez a Steinbeck-könyv, amiről sokan tudnak, sokan hallottak, sőt még az is járja, hogy a három közül ez volt az egyik film, amiben James Dean játszott. A film is elvéve kerül elő, s valljuk be, ezt a könyvet is elkerüli az olvasáskényszer.

Kár, mert nagyon jó. Lehet küszködni, hogy mi is az alapgondolata, valószínűleg mindenkinél más ülepszik le az olvasása során. Nekem a szeretet.

A kiapadhatatlan, sóvárgó, viszonzatlan szeretetről szól, anya, apa, nő után. Érdekes, hogy a nők szerelme nem kapott egyetlen oldalt sem ebben a regényben. Kapott viszont a kínai háziszolga, akire legkevésbé illik ez a cím, mert, hogy bölcs és nem is használták szolgaként. Briliáns gondolatok jelennek a sok-sok mondathalom között. Nagyon keserű történet, fájdalmas. Lee, az a bizonyos kínai szolga az, aki a mindenét veszve látó Adamon keresztül az olvasót is kiráncigálni igyekszik egy zsidó szócskával: timsel, ami annyit jelent, hogy lehet. Jó gondolat, sokaknak más sem marad, s amikor be akarja váltani az életvégi kasszáját, akkor csak egyetlen vigasza marad, hogy a kilátástalanságot már nem maradt ideje elszünetelni. Külön öröm az, aki a remélhetőleg nem csak egyetlen alkalomról van szó – hogy felébredni látszik a régi hagyomány: a könyv végén kis esszé olvasható, amely értékeli, értelmezi, ismerteti az író munkásságát.

B.E.

Irodalomtörténet

Szurmay Ernő:

Emlékjelek

(*Szolnok az irodalomban – szolnoki irodalom*)

Megjelent 600 példányban a Szolnoki Városi Művelődési és Zenei Központ Millenniumi Iroda gondozásában, *Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának kiadásában*

2000, Téka Könyvsorozat

„Szolnok a zene városa!” Ezzel a szlogenrel próbálja eladni magát, kultúráját, kulturális értékeit az a megyeszékhely, mely immár 925 éves történelmi múltra tekint vissza. Egy olyan városban, ahonnan világhódító útjára indult a Liszt Ferenc Kamarazenekar, s ahol a Bartók Béla Kamarakórusnak és a magas szintű zenei oktatásnak, zeneértésnek köszönhetően egymásnak adják a kilincset a világhírességek, talán nem meglepő, hogy a városmarketing a koncertekre, kórustalálkozókra épül. De miért szorult

perifériára az irodalom? Egyáltalán perifériára szorult-e az irodalom egy olyan városban, melyről 1556-ban kelt históriás énekében már Tinódi Sebestyén is szól

(„*Oly igen szép erős Szolnok vára vala*

Egyfelől az Tisza alatta foly vala,

Másfelől az Zagyva alatta foly vala,

Vár alatt az két víz öszveszakadva vala”),

egy olyan városban, ahol a színház épülete előtt könyvvel kezében Szigligeti Ede hívja fel az arra járó figyelmét az írás és olvasás örökkévalóságára?

Márpedig Surmay Ernő szerint Szolnok az irodalom az emberekhez hasonlóan átutazó vendég. Alapozza a szerző ezt a feltevést Szolnok közlekedési csomópont jellegére és arra, hogy a városban élő értelmiség számára Budapest, Szeged és Debrecen szellemi vonzása meghatározó elvándorlási tényező volt és lesz is.

Emlékjelek című könyvében Surmay Ernő arra vállalkozik, hogy bemutassa azokat a költőket, írókat, akiket munkásságuk Szolnokhoz köt. Kötetének első részében felvonultatja mindazokat, akik egy-egy verssorral, néhány mondattal tanúnjelét adták annak, hogy érdeklednek a Tisza-parti város iránt, akkor is, ha nem szülőhelyük, akkor is, ha soha nem jártak utcáin, terein. Helyet kapott a gyűjteményben Vörösmarty Mihály, aki a zord havazás miatt ragadt néhány napra Szolnokon, Kiss József, a szolnoki vándortanítóból lett balladairó és Illyés Gyula, aki 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején töltött néhány napot kényszerűségből a jász-kun megyeszékhelyen.

Az *Emlékjelek* második részében szolnoki születésű, Szolnokon élő költők-írók szerepelnek. Külön fejezet szól a Verseggy Kör tagjairól, akik 1926 és 1947 között a Művésztelep tagjaival együtt meghatározói voltak Magyarország szellemi életének. És jönnek sorra a költő mártírok: Tabán Gyula, Orosi József, a forradalomtól a rendszerváltásig terjedő időszak nagyjai: Ladányi

Mihály, Valkó Mihály, Körmendi Lajos és korunk tollforgatói: Bistey András, Jeney Gyula, Pádár Júlia, Dienes Eszter.

Szurmay Ernő nem értékeli, nem elemzi, nem minősíti és nem kritizálja. Egészen egyszerűen feltárja a tényeket, azokat a tényeket, melyek tükrében kijelenthető, hogy Szolnokon, ahol az irodalom csak átutazó, ahol a költészet és a líra perifériára szorult, mégis csak születtek örök értékek. Szolnokon, a zene városában, volt, van és lesz lant, melyen a költők és az írók játszanak.

H. B.

Írások Móra Ferencről

Ritka dolog az, ha egy iskola ad ki egy könyvet. Leginkább akkor fordul az elő, ha magáról az intézményről, annak életéről, vagy névadójáról jelentetnek meg kiadványt. A tavalyi évben megjelent könyv kiadója a Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola, Kiskunfélegyháza. Nem a saját életéről, nem névadójának tiszteleg a kis kötet, hanem a város hírneves írójára emlékezik. Igaz, van intézményi kötődés is, hiszen a kiadványban összegyűjtött tanulmányok, cikkek szerzője Mezősi Károly, az intézmény elődjének, a Tanítóképző Intézetnek tudós igazgatója. Annak a Mezősi Károlynak írásai, aki ugyan Földeákon született, de nevelői pályája a kiskun városhoz kötődik, s itt kezdett el helytörténeti kutatással foglalkozni, majd később, amikor az idő nem kedvezett a helytörténeti búvárkodásnak, levéltárakba menekült, ahol irodalomtörténettel foglalkozott, s országosan elismert Petőfi-kutató lett, kinek könyveit sorra jelentették meg a nagy kiadók. Amit lehetett, mindent felkutatott Petőfi Sándor és családjának a városhoz fűződő kapcsolatáról, s majd ezután fordult figyelme a város szülőtte, Móra Ferenc irányába. Azt tervezte, hogy szegedi egyetemi tanárokkal közösen – maga is az egyetem magántanára volt – kiadnak egy Móra-monográfiát, melyben ő vállalja a félegyházi évek feldolgozását, s 1902-től, amikor Móra Ferenc

Szegedre került, majd az ottani kollégák folytatják a kutatást.

Mezősi Károly neki is fogott a kutakodásnak, levéltárakat keresett fel, szoros kapcsolatot épített ki a Móra család még élő tagjaival, s munkálkodásának köszönhető, hogy az eddig tévesen Móra szülőházának tartott Daru utcai házról kiderítette, hogy oda csak később költözött a család. A szülőház egészen máshol, a Szarvas utcában található, mégpedig eredeti állapotban. Azóta a félegyháziak, s az idelátogatók ennél a háznál róhatják le tiszteletüket. Ő teremtett rendet az anyakönyvi kivonatok dzsungelében is, s tisztázta, hogy Fercsike nem harmadik, hanem nyolcadik gyermekként látta meg a napvilágot, s szücsmester Móra Márton – aki Jászberényből vándorolt ide – és Nyeszó Juhász Julianna házáat bizony gyakran meglátogatta a halál angyala, hiszen tíz gyermekükből csak három érte meg a felnőtt kort.

Mezősi volt az, aki talán a legteljesebben tárta fel Móra ifjúkori irodalmi munkásságát, fényt derített még nem publikált versekre, s elemzéseiben kimutatta, hogy melyik írásműben, milyen életrajzi adalékot dolgoz fel az író. Ezek a tanulmányok azonban időben, térben és megjelenési helyben is szétszórtak, ma már nehezen hozzáférhetők, így egy volt Mezősi-tanítvány, Fekete János, aki maga is helytörténeti kutató, gyűjtötte egy kötetbe ezeket a publikációkat, a kutatóknak, a diákoknak, az irodalomtudomány iránt érdeklődőknek.

Hézagpótló kiadvány, hiszen ebben található meg Móra Ferenc ifjúságának részletes leírása, ismerhetők meg ifjúkori versei, s későbbi műveiben szereplő életrajzi adatok.

A kötetet betűrendes név- és címmutató, fényképmelléletek teszik még értékesebbé, valamint bőséges irodalomjegyzék is jól egészíti ki.

Mátyus Imre

Történelem

Egyiptom.

Az első civilizációk

Magyar Könyvklub, 214 oldal.

Mítoszok és régi vallások isteneivel, a történelemben főszepepet játszó uralkodókkal, s az általuk létrehozott csodás műalkotásokkal úgy találkozhatunk ebben a kultúrhistoriái érdekű (és a kulturális turisztika céljainak is megfelelő) albumban, hogy közben sorra megismerkedhetünk azokkal a szakemberekkel, akik az elmúlt két évszázad folyamán mindezt fölfedezték, azonosították, megfejtették, s múzeumokban vagy a helyszínen az érdeklődő, értelmes nagyközönség elé tárták.

A rangos olasz földrajzi intézet gyönyörű kiállítású kötetének magyar fordítása a Föld első civilizációinak felszínre került és részben rekonstruált – olykor városnyi – műemlékegyütteseivel foglalkozik: háttérként bemutatva a hozzájuk fűződő – igazi vagy legendás – eseményeket, szakrális-irodal-

mi alkotásokat, meg azt a néha kudarcokkal járó szívós munkát, amelyet a régészek az adott terepen elvégeztek.

A francia *Auguste Mariette*, az egyiptomi Memphisz kiásója, az angol *Amélie Edwards*, a kevésbé köztudott piramisok felkutatója, a német *Ludwig Borchardt*, a Nofertiti-szobor megtalálója, vagy a Tutanhamon-sírkamra híres kibontója, *Howard Carter* ugyanúgy megörökítődik a maga „nagy pillanatával” az ügyesen szerkesztett könyvben, mint a Mezopotámiában, vagy a Közel-Keleten dolgozó kollégáik. Például a 2000 királysírt előbányászó angol *Leonard Wooley* Úr városánál, az olasz *Paolo Matthiae*, aki 17 ezer három és félezer éves ékirásos agyagtáblát hozott felszínre, vagy *Henry Layard*, aki úgy lelte meg Ninivét, hogy előtte *Paul Emile Botta* francia konzul már magának tudta (tévesen) a szenzációs fölfedezés érdemét.

Magyar vonatkozású érdekesség, hogy 1936-ban a mi *Stein Aurél*ünk is dolgozott azon az iráni környéken, ahol *Robert Dyson* (1958-ban) megtalálta a páratlan hasznalú aranytálat. Ezt egy tűzvész elől menekülő – a pompeji becsületességével nem gyanúsítható – katona föltehetőleg a kebelébe rejtve akarta ellopni...

Jelentőségének megfelelően tárgyalja a hasznos mű Assurban-apli agyagkönyvtárának felfedezését – Hormuz Rassam révén –, vagy már a Kánaán vidékén kalandozva a *Ruth Amiran* vezette Arad-i ásatásokat. Nem marad ki persze a kultúrhistoriái fejtegetésekből a holt-tengeri tekercekkel, vagy a Jeruzsálemmel kapcsolatos legfontosabb régészeti tudnivalók színes, érdekes és tömör összefoglalása sem.

(Iszlai)

Georges Duby:

Folytonos történelem

*Fordította: Ifj. Benda Kálmán
Napvilág Kiadó, 1100 Ft*

A kiadó kismonográfia-sorozatában megjelent kötetben A katedrálisok korának írója, Georges Duby (1919–1996) szakmai pályafutását eleveníti

fel, megidézve annak sikereit, buktatóit. A tudományos kutatás, a források feldolgozásának veritékes munkájáról ugyanúgy beszámol, mint az útkeresés nehézségeiről, hibás hipotéziseiről, rosszul levont következtetéseiről. Az e műfajban megszokott öntömjénezésnek nyomát sem találhatjuk, az elismerések sorolása helyett egy-egy mű születésének körülményeiről, a munka során felmerülő kételyekről annál többet olvashatunk.

Duby a középkor történeti kutatását választotta szakterületül, írásaiban az Annales köréhez tartozókhöz hasonlóan a vizsgált kor egészét igyekezett megragadni, akkor is, ha az időszak mezőgazdaságáról vagy művészetéről írt. Szerinte kizárólag a fennmaradt forrásokból a múltat rekonstruálni nem lehet, az objektív történetírás illúzió. Ebből azonban nem következik, hogy a fellelhető írásos és tárgyi emlékek részletes feldolgozása megkerülhetetlen. Éppen amiatt, hogy számuk korlátozott, a történésznek kötelessége, hogy azokat minél alaposabban megvizsgálja és azok figyelembevételével fogalmazza meg elméletét. Duby – ahogy az írásban vallja – műveiben olvasói számára nem az igazságot akarta átadni, hanem a valószínűt sugallni, azt a képet ismertetni, ami képzelete segítségével benne alakult ki a témáról. Ennek során, mint írja: „Ügyeltem azonban arra, hogy a képzelet szilárdan támaszkodjon azokra a pillérekre, amelyeket a tisztesség, a tudói tisztesség nevében nem manipuláltam, amelyek közül egyet sem hanyagoltam el, amelyeket gondosan ellenőriztem, hogy meggyőződjem szilárdságukról.”

A *Folytonos történelem* egy neves tudós műhelyébe enged bepillantást: megtudhatjuk belőle, hogy munkája során milyen módszertani problémák izgatták leginkább, és azt is, hogy kutatásai milyen erőfeszítéseket igényeltek. Eközben megismerjük egy nyitott és szellemes ember, a 20. század nagy francia történészének portréját is.

habe

KOSSUTH EGYETEMI KIADÓ, DEBRECENI EGYETEM

4010 Debrecen, Egyetem tér 1. Pf. 87.
Telefon/fax: (52) 512-900, 316-666/2583, 2584, fax: 2583.
e-mail: de_kiado@delfin.klte.hu

A kötetek megrendelhetők a kiadóban és a Sziget
Könyvesboltban (4010 Debrecen, Egyetem tér 1.
Telefon: 512-900, 316-666/2185.)

A KIADÓ AJÁNLATA:

Oláh Szabolcs: **Hitélmény és tanközlés**
(*Bornemisza Péter gyülekezeti énekhasználat*)
Hász-Fehér Katalin: **Elkülönülő és közösségi irodalmi programok a 19. század első felében**
Igor Szmimov: **Lét és alkotás**
Első folyóirataink: **Uránia**
Horváth János: **Tanulmányok I-II.**
Mezei Márta: **A kiadó mandátuma**
Bényei Tamás: **Apokrif iratok (Mágikus realista regényekről)**
Abádi Nagy Zoltán: **Világregény – regényvilág**
(*Amerikai íróinterjúk*)
D. Rác István: **A szép majdnem igaz (Philip Larkin költészete)**
Folytonosság vagy fordulat
(*A felvilágosodás kutatásának időszerű kérdései*)
Nagy Gáspár: **Szabadrabok (Gyűjtéményes verseskötet)**
Imre László: **Műfajok létformája XIX. századi epikánkban**

ELŐKÉSZÜLETBEN:

Nagy Gábor: **„...legyek versedben asszonánc”**
(*Baka István költészete*)
Sütő András: **Erdélyi változatlanóságok**
(*Esszék, beszélgetések, cikkek*)

A SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY AJÁNLATA

Francisca van Vloten: *Kegyetlenül szép örökség*
(A *Góth művészcsalád* története)
(képzőművészeti album és mongráfia) 162 o., 3500 Ft
fordította **Gera Judit**
A méltatlanul elfeledett Góth Móric és családja festészetét mutatja be a szép kivitelű album.
Lengyel Balázs: *Ezüstgaras* (ifjúsági regény) 290 o., 1390 Ft
A neves író, esszéista történelmi regénye a mindennapok eseményei felől közelíti meg a XVI. századi török hódoltságban élők nehéz sorsát.
Szathmári István: *Kurdok a városban* (novellák) 180 o., 980 Ft
Az író új kötetében kismemberek monológjaiból rajzolódnak ki mozgalmas életsorok.
Ryszard Kapuscinski: *Ében* (riportesszéék Afrikából) 312 o., 1500 Ft
fordította **Szenyán Erzsébet**
Az Ében tudósításai nem egyszerű riportok: szépirodalmi esszék, amelyek a maguk nyers valóságában mutatják be a mai Afrika véres történelmét.
Jósika Miklós: *Brüsszeli tárcalevelek* (Jósika-sorozat) 290 o., 1300 Ft
A tárcalevelek eleven írói rajzolatai a múlt századi Brüsszel és benne a kis magyar közösség életének.
Várkonyi Nándor: *Az írás és a könyv története*
(művelődéstörténet) 450 o., 3500 Ft
Az életműkiadás új kötete az írás és a könyvnyomtatás történetét tekinti át a kezdetektől a 19. századig.

Széphalom Könyvműhely

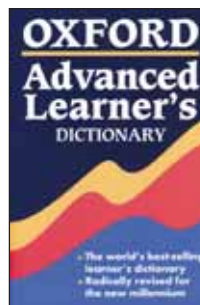
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.

Tel./Fax: 351-0593, e-mail: iroalap@interware.hu

A kiadóban vásárlóinknak 20% kedvezményt adunk!

A Librotade Kft. ajánlata

Oxford Advanced Learner's Dictionary (6 th edition)	5472 Ft
Oxford Wordpower Dictionary Millennium edition	2946 Ft
Pálfy Miklós Francia–magyar kéziszótár	5400 Ft
Jean Perrot Magyar–francia kéziszótár	5600 Ft
Hessky Regina Német–magyar kéziszótár	5600 Ft
Langenscheidts Universalwörterbuch Ungarisch	1792 Ft
Langenscheidts Grosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache	4800 Ft
Ken Follett The Pillars of the Earth	2171 Ft
Frank McCourt Angela's Ashes	2605 Ft
Tolkien Lord of the Rings	6512 Ft
Stephen King The Green Mile	2171 Ft

A könyvek megvásárolhatók, ill. megrendelhetők
Librotrade Könyvrészleg, 1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 258-1463, fax: 257-7472, e-mail: books@librotrade.hu

Megjelent könyvek

2001. január 26. – február 8.

A

A Bakony turistatérképe. Északi rész: Wanderkarte = tourist map = carte touristique. M. 1:40 000. Cartographia
ISBN: 963-352-102-5 CM 550 Ft

A ciklon szélcsendjében. Emlékezősek, dokumentumok Szabó Lőrinc 1956. október 23-i miskolci irodalmi estjéről, illetve Miskolc irodalmi életének szerepéről az 1956-os forradalomban. Miskolc, Bíbor K., 2000.
ISBN: 963-9103-44-6 fűzött: 2550 Ft

Adorján Imre: Boldog Istenként élni. Az iszlám misztika, a szufizmus az anatóliai török népi vallásban. Baranaföldi G. Archivum
ISBN: 963-85990-9-X fűzött: 1600 Ft

A DSM-IV diagnosztikai kritériumai. zsebkönyv. Animula Egyes.
ISBN: 963-8089-94-6 fűzött: 1500 Ft

A fiatalság forrása: második kötet. [Az öt tibi joggyakorlat]. Édesvíz
ISBN: 963-528-394-6 fűzött: 1550 Ft

A közlekedési pontrendszer. Jogi K..
ISBN: 963-86149-0-0 fűzött: 1120 Ft

Alexa Károly: Ugyanazon gyuradékból. Könyv-jelző, 1998–2000. Kortárs
ISBN: 963-9297-22-4 fűzött: 1400 Ft

Államvédelem a Rákosi-korszakban. Tanulmányok és dokumentumok a politikai rendőrség második világháború utáni tevékenységéről. Történelmi Hiv. (Közelmúltunk hagyatéka/ állambiztonsági történelmi tár)
ISBN: 963-00-5092-7 fűzött: 1667 Ft

A művészet története. [11.] A rokokó és a klasszicizmus. Magyar Könyvklub
ISBN: 963-547-249-8 kötött: 3590 Ft

A művészet története. [12.] Romanika, realizmus és szecesszió. Magyar Könyvklub
ISBN: 963-547-250-1 kötött: 3590 Ft

Ancsel Éva: Ancsel Éva összes bekezdése. Kossuth
ISBN: 963-09-4113-9 kötött: 1590 Ft

Angyal Ádám: A vezetés mesterfogásai. Kossuth (VIP / Very Important Publications)
ISBN: 963-09-4082-5 kötött: 2980 Ft

A reneszánsz festészete. Az európai művészet diadala. Alexandra
ISBN: 963-367-881-1 kötött: 12000 Ft

A romok úrnője. Fantasy antológia.

Cherubion (Cherubion fantasy exkluzív 41.)
ISBN: 963-9346-05-5 kötött: 1198 Ft

A szerelem lexikona. Magyar írók novellái a szerelemről. Noran (Novella)
ISBN: 963-9048-88-7 kötött: 2000 Ft

A világ legjobb nagyjának. Alexandra
ISBN: 963-367-595-2 kötött: 1190 Ft

Az elme sérülései. Kognitív neuropszichológiai tanulmányok. Akad. K. (Pszichológiai szemle könyvtár 4.)
ISBN: 963-05-7764-X fűzött: 2352 Ft

Az Órség és a Göcsej turistatérképe: Wanderkarte = tourist map: carte touristique. M. 1:60 000. Cartographia
ISBN: 963-352-144-0 CM 550 Ft

B

Babits Mihály: A második ének. Mentor (Könyvbarát)
ISBN: 973-8002-60-5 kötött: 1120 Ft

Balaton-felvidéki Nemzeti Park. M. 1:90 000. Paulus
ISBN: 963-85963-7-6 CM 600 Ft

Barlage, Isabel: Üzleti angol. Aktív tesztek: [villámfeladatok szabad percekre]. Cser K. (2000 x egyperces teszt)
ISBN: 963-9327-20-4 fűzött: 998 Ft

Barta Klára – Farkas Andrea – Kis Zsuzsanna: Irodalmi fogalomtár. [A – Z]. Könyvkuckó
ISBN: 963-04-7452-2 fűzött: 500 Ft

Békés megye. M. 1:200 000. Kerékpárutakkal. Cartographia
ISBN: 963-352-623-X 500 Ft

Belitzky János: Mikszáth és Balassagyarmat. Nagy I. Tört. Kör – Nógrád M. Lvt. Balassagyarmati Részleg (Nagy Iván könyvek)
ISBN: 963-7243-22-4 fűzött: 1500 Ft

Bene Sándor: Egy kanonok három királysága. Ráttkay György horvát történelmi fűzetek 148.)
ISBN: 963-446-150-6 fűzött: 1100 Ft

Bestiárium. [Fantasy szerepjáték – kiegészítő szabálykönyv] Valhalla Páholy
ISBN: 963-9238-28-7 kötött: 2990 Ft

Biczó Gábor: A tragédia délelőttije – az ifjú Nietzsche filozófiai perspektívizmusa. Osiris (Doktori mester-

munkák)
ISBN: 963-379-980-5 fűzött: 900 Ft

Bielinski, Sonia: Az igazmondó francia kártya. Lárky BT, (A kártyavetés művészete 5.)
ISBN: 963-00-5200-8 fűzött: 990 Ft

Biológia. [Érettségire, felvételire]. Kossuth (Segítőkéz)
ISBN: 963-09-4223-2 fűzött: 990 Ft

Bódog Máttyás: Hart, Dworkin és a jogelmélet posztmetafizikai fordulata. Osiris (Doktori mester munkák)
ISBN: 963-379-972-4 fűzött: 1200 Ft

Bodor Béla: Régi magyar regénytükör 1. Halász (Seneca könyvtár)
ISBN: 963-8599-86-3 fűzött: 1650 Ft

Bodor Béla: Szemelvények 2. Halász (Seneca könyvtár)
ISBN: 963-8599-87-1 fűzött: 1550 Ft

Borsod-Abaúj-Zemplén megye = county = Komitat [CD-ROM]. 355 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió. HISZI-MAP (Digitális atlasz 4.)
ISBN: 963-610-076-4 6250 Ft

Bradford, Barbara Taylor: Akihez tartozol. Európa
ISBN: 963-07-6879-8 fűzött: 1300 Ft

Bruhács János: Nemzetközi jog. Nemzetközi szervezetek 3. (Dialóg Campus szakkönyvek)
ISBN: 963-85756-7-0 kötött: 2980 Ft

Bruns, Susanne: 100 ötlet biokertészeknek Ciceró (Falukertész)
ISBN: 963-539-239-7 fűzött: 1190 Ft

Budaörs: térkép = Stadtplan = map. M. 1:15 000. Cartographia
ISBN: 963-352-394-X CM 330 Ft

Budapest és környéke. M. 1:20 000. [92 településtérkép, házszámzás, egyirányú utcák, lakótelepek]. Topo-Press
ISBN: 963-9113-17-4 CM fűzött: 2800 Ft

Budapest: várostérkép = Stadtplan = city map = plan de ville. M. 1:27 500. Cartographia
ISBN: 963-325-218-8 CM 500 Ft

Buday-Sántha Attila: Agrárpolitika-vidékpolitika. A magyar agrárgazdaság és az Európai Unió. Dialóg Campus (Dialóg Campus szakkönyvek)
ISBN: 963-9123-35-8 kötött: 3980 Ft

Bulgária = Bulgarien = Bulgarie = Bulgária. M. 1:750 000. Cartographia
ISBN: 963-352-425-3 CM 850 Ft

C

Cantú, Marco: Delphi 5 mesteri szinten. 2. köt. Kiskapu
ISBN: 963-9301-16-7 fűzött: 3430 Ft

Chia, Mantak – Abrams, Doug Carlton: A multiorgazmusos férfi. Minden férfi számára nélkülözhetetlen szexuális titkok. Lunarimpex

Cholnoky Viktor: Az álomirtó. Lazi K.
ISBN: 963-9227-43-9 kötött: 1200 Ft
ISBN: 963-9219-10-X fűzött: 1530 Ft

Clark, Mary Higgins: Hozzám tartozol. M. Kvkklub
ISBN: 963-547-252-8 kötött: 1500 Ft

Cooper, Simon – Mackey, Sally: Színháztudomány felsőfokon Orpheusz
ISBN: 963-9101-76-6 fűzött: 3200 Ft

Costa, Fernando – Fehér Ferenc – Szendrő Borbála: Dictionario temático-ilustrado português-húngaro. Szultán BT. (Én szeretem a szavakat)
ISBN: 963-400-652-3 fűzött: 2000 Ft

Craze, Richard: Feng shui a gyakorlatban. A harmonikus életert kialakításának kínai művészete. Alexandra (New Life könyvek)
ISBN: 963-367-772-6 kötött: 2490 Ft

Craze, Richard: Kínai asztrológia. Alexandra (New Life könyvek)
ISBN: 963-367-748-3 kötött: 2490 Ft

Crispin, A. C.: A lázadás hajnala. (A Han Solo-trilógia 3. kötete) Aquila
ISBN: 963-679-097-3 fűzött: 1249 Ft

Cs

Csala Károly – Fazekas Eszter: A fény festője. Koltai Lajos operatőr. Osiris
ISBN: 963-389-024-1 fűzött: 1480 Ft

Csala Péter – Csetényi Arthur – Tarlós Béla: Informatika alapjai. Hardveralapok: szoftvertechnológia: informatikai rendszerek fejlesztése: [gazdasági informatika]. Computer-Books
ISBN: 963-618-241-8 fűzött: 3999 Ft

Csejtei Dezső: Filozófiai etűdök a végességre. Schopenhauer, Kierkegaard és Nietzsche a halálról. Veszprémi Humán Tudományokért Alapítvány (Carmen saeculare 10.)
ISBN: 963-00-4523-0 fűzött: 1500 Ft

Csengery Kristóf: Soproni József. Mágus (Magyar zeneszerzők 11.)

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

ISBN: 963-8278-84-6 fűzött: 550 Ft
Csiszár István: A Fejér Megyei Tűzoltó Szövetség története, 1888–1999. Fejér Megyei Tűzoltó Szövetség
ISBN: 963-00-4848-5 kötött: 1500 Ft
Csókolyj még. Szerelmes szonettek. Sziget
ISBN: 963-8138-53-X kötött: 1150 Ft
Csoma Gergely: Varázslások és gyógyítások a moldvai Csángómagyároknál. Kráter Műhely Egyes.
ISBN: 963-9195-23-5 fűzött: 2900 Ft

D

Darvay Nagy Adrienne: Megkönnyezett szabadság. Impressziók román–magyar színpadi kölcsönhatásokról, 1989–1999. Argumentum
ISBN: 963-446-159-X fűzött: 1500 Ft

Davenport, Thomas H. – Prusak, Laurence: Tudásmenedzsment. Kossuth (VIP / Very Important Publications)
ISBN: 963-09-4208-9 kötött: 2980 Ft

De Amicis, Edmondo: Szív. Esély Mozaik (A gyermek- és ifjúsági irodalom gyöngyszemei)
ISBN: 963-9153-40-0 fűzött: 998 Ft

Defoe, Daniel: Robinson Crusoe. Holnap
ISBN: 963-346-292-4 kötött: 1200 Ft

Dél-Afrikai Köztársaság = Republik Súdáfrika = République d'Afrique du Sud = Republic of South Africa. M. 1:2 000 000. Cartographia
ISBN: 963-352-958-1 CM 950 Ft

Diószegi Endre: Történelem. [Érett-ségíre, felvételire]. 1. (Segítőkész)
ISBN: 963-09-4225-9 fűzött: 990 Ft

Disney, Walt: 102 kiskutya. Egmont Hungary (Klasszikus Walt Disney mesék 31.)
ISBN: 963-627-552-1 kötött: 1945 Ft

Disney, Walt: Eszeveszett birodalom. Egmont Hungary (Klasszikus Walt Disney mesék 32.)
ISBN: 963-627-555-6 kötött: 1945 Ft

Disney, Walt: Micimackó. Kalandok a százholdas pagonyban. Egmont Hungary (Klasszikus Walt Disney mesék 23.)
ISBN: 963-627-354-5 kötött: 1945 Ft

Domokos Zsuzsa – Veresegyházi Béla: Világtörténet évszámokban. Saxum
ISBN: 963-9084-96-4 kötött: 1950 Ft

Drogsapda. Paginarum
ISBN: 963-9133-89-2 kötött: 2400 Ft

Drucker Tibor: A Csepeli Munkásotthon története. Csepeli Munkásotthon Alapítvány
ISBN: 963-00-4200-2 fűzött: 1100 Ft

E

Easwaran, Eknath: Életünk üzenete. Harmóniában önmagunkkal, másokkal és a világgal. Édesvíz. (Üton önmagunkhoz)
ISBN: 963-528-780-2 fűzött: 1250 Ft

Eco, Umberto: Bábeli beszélgetés. Minimálnapló. Európa
ISBN: 963-07-6910-7 kötött: 1500 Ft

Éder Mária: Gubancok és tettesek. A családi zavaroktól a bűnelkövetésig. Saxum (Az élet dolgai)
ISBN: 963-9084-98-0 fűzött: 880 Ft

Elektronikus kereskedelem. Technikai Alapítvány

ISBN: 963-00-5332-2 fűzött: 1980 Ft
Enquist, Per Olov: Az udvari orvos látogatása. Európa
ISBN: 963-07-6852-6 kötött: 2300 Ft

Erdős Ferenc – Keszi Tamás – Újlaki Pongrácz Zsuzsanna: Iváncsa története. Iváncsa, Önkormányzat
ISBN: 963-00-3747-5 kötött: 2000 Ft

Eszenyi Miklós: A méregkeverő gróf. Listi László, a XVII. századi sorozatgyilkos író. Fashion Team
ISBN: 963-00-4528-1 fűzött: 940 Ft

Eszenyi Miklós: Hogyan lehetsz rádiós?. Bevezetés a rádiós újságírásba. Fashion Team
ISBN: 963-04-9165-6 fűzött: 750 Ft

Európa regionális földrajza. Egyetemi és főiskolai tankönyv ELTE Eötvös K.
ISBN: 963-463-319-6 kötött: 7550 Ft

F

Farkas Henrik: IgaZ-akták. [Világ-egyetemek titkai]. Athenaeum 2000
ISBN: 963-9261-34-3 fűzött: 1590 Ft

Farkas Zoltán: Sári József. Mágus (Magyar zeneszerzők 12.)
ISBN: 963-8278-89-7 fűzött: 550 Ft

Fehér Bence: Nevelők és neveletlenek. Tényregény. Kírké.
ISBN: 963-00-5273-3 fűzött: 900 Ft

Fejtő Ferenc: Magyarság, zsidóság. História – MTA Törttud. Int. (História könyvtár 14.)
ISBN: 963-00-5541-4 fűzött: 2480 Ft

Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlenségek. Állam, kormányok, civilek. Hilscher Szociálpol. Egyes. – ELTE Szociológiai Int. (Társadalompolitikai olvasókönyvek)
ISBN: 963-463-439-7 fűzött: 1800 Ft

Finckenauer, James O. – Waring, Elin J.: Az orosz maffia Amerikában. Bevándorlás, kultúra, bűnözés. Joker X.
ISBN: 963-858-988-4 kötött: 1790 Ft

Forrai Katalin: Jár a baba, jár. Holnap
ISBN: 963-346-265-7 kötött: 1200 Ft

G

Gacsályi Gábor: Bartha Mór élete és kora. Szenci Molnár Társ.
ISBN: 963-250-028-8 fűzött: 1280 Ft

Gall, Christine: Kötött babák és állatkák. Cser K. (Színes ötletek 2001/18.)
ISBN: 963-9327-21-2 fűzött: 547 Ft

Garfield, Laeh Maggie: A hangterápia alapjai. Édesvíz
ISBN: 963-528-482-9 kötött: 1590 Ft

Géraldy, Paul: Előjáték az élethez. Prélude: regény. K.u.K. K.,
ISBN: 963-9137-75-4 bársony: 1300 Ft

Gere József: Békében, háborúban. A balassagyarmati 23./II. gyalogzászlóalj története, 1939–1945. Nagy I. Tört. Kőr – Nógrád M. Lvt. Balassagyarmati Részleg (Nagy Iván könyvek)
ISBN: 963-7243-23-2 fűzött: 1500 Ft

Gerencsér Rita: Kocsár Miklós. Mágus (Magyar zeneszerzők 13.)
ISBN: 963-8278-90-0 fűzött: 550 Ft

Giroud, Françoise: Alma Mahler avagy A hódítás művészete. Európa
ISBN: 963-07-6800-3 kötött: 1600 Ft

Gombos László: Hubay Jenő. Mágus (Magyar zeneszerzők 1.)

ISBN: 963-8278-33-1 fűzött: 550 Ft
Gyárfás Ágnes: Infáns Lacika. Karcasai magyar népmese MBE
ISBN: 963-7528-43-1 fűzött: 700 Ft

Gy

Győr-Moson-Sopron megye = county = Komitat [CD-ROM]. 173 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió. HÍ-SZI-MAP (Digitális atlasz 7.)
ISBN: 963-610-058-6 6250 Ft

H

Hamilton, N. Gregory: Tárgykapcsolat-elmélet a gyakorlatban. Animula Egyes.
ISBN: 963-408-015-4 fűzött: 2200 Ft

Harbin, Robert: Origami. A papírhajtogatás művészete. Lap-ics
ISBN: 963-7767-64-9 fűzött: 475 Ft

Hargitai György: Halat, s vadat. Könyvkuckó (Príma szakács sorozat)
ISBN: 963-9077-42-5 fűzött: 475 Ft

Harper, Brian: Kísért a múlt. General Press (Szivárvány könyvek 4.)
ISBN: 963-9076-91-0 kötött: 1200 Ft

Hassel, Sven: Monte Cassino. Aquila
ISBN: 963-679-134-1 kötött: 1690 Ft

Havas László – Németh György – Szabó Edit: Római történeti kézikönyv. Korona
ISBN: 963-9191-75-2 kötött: 5490 Ft

Hegedűs Sándor: Cigány irodalmi kislexikon. Konzept-H
ISBN: 963-8332-98-0 fűzött: 590 Ft

Heller Ágnes: A zsidó Jézus feltámadása. Múlt és Jövő K.
ISBN: 963-9171-56-5 fűzött: 1200 Ft

Hessmann-Kosaris, Anita: Méregtelenítés gyümölcscsel és zöldséggel. Holló
ISBN: 963-9202-03-7 kötött: 1390 Ft

Heuer, Sigríd: Szobanövények sikeres ápolása és szaporítása. Ciceró (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-167-6 fűzött: 1190 Ft

Himmelhuber, Peter: Melegágyak, növényházak, komposztérelők, növénytartók. Cser K., (Csináld magad)
ISBN: 963-9327-16-6 fűzött: 1698 Ft

Honfi György–Négyesi György: Honfi nagymester, 1930–1996. Szerző
ISBN: 963-640-998-6 fűzött: 3696 Ft

Hoppál Dezső: A történelmi Magyarország vármegyéinek címerai. Cartographia
ISBN: 963-352-084-3 CM kötött: 2500 Ft

Hoppál Mihály: Studies on mythology and Uralic shamanism. Akad. K. (Ethnologica Uralica)
ISBN: 963-05-7741-0 kötött: 4500 Ft

Horváth Béla, N.: József Attila, 1905–1937. Mikszáth (Élet-mű-kalauz / a Mikszáth Kiadó irodalmi könyvsorozata 4.)
ISBN: 963-9126-49-7 fűzött: 720 Ft

Howard, Richard: Bonaparte fiai. I.P.C. Kv.
ISBN: 963-635-194-5 fűzött: 990 Ft

Hunyaddobrai Csaba: Távolsági ételek. [Indiai, kínai, thai konyha]. Könyvkuckó (Príma szakács sorozat)
ISBN: 963-9077-45-0 fűzött: 475 Ft

Hunyadi Attila: A süllyőhorgászat módszerei. Fish Kvk. (Horgászhalaink 12.)
ISBN: 963-86085-1-X fűzött: 698 Ft

I

Ismerd meg a stresszt! Glória (Családi zsebkönyvtár)
ISBN: 963-7495-82-7 fűzött: 998 Ft

Izrael = Israel = Israël. M. 1:500 000 Cartographia
ISBN: 963-352-925-5 CM 950 Ft

J

Jamsa, Kris – Lalani, Suleiman Sam – Weakley, Steve: A WEB programozása. 1. Kossuth
ISBN: 963-09-3929-0 2480 Ft

Jamsa, Kris – Lalani, Suleiman Sam – Weakley, Steve: A WEB programozása. 2. Kossuth
ISBN: 963-09-3930-4 1800 Ft

Janikovszky Éva: Örülj, hogy fiú! Móra
ISBN: 963-11-7580-4 kötött: 980 Ft

Janikovszky Éva: Örülj, hogy lány! Móra
ISBN: 963-11-7581-2 kötött: 980 Ft

Jász-Nagykun-Szolnok megye. M. 1:200 000 kerékpárutakkal. Cartographia
ISBN: 963-352-639-6 500 Ft

Joós Ernő: Bevezető a filozófiába. Sylvester
ISBN: 963-00-5214-8 fűzött: 1167 Ft

K

Káldos János: Az informatika alapjai. Kossuth (Egyedül is megy / ECDL és számítógép-kezelői vizsga-előkészítő 1.)
ISBN: 963-09-4098-1 fűzött: 1200 Ft

Karinthy Frigyes: Betegek és orvosok. Szukits (Meglépetés könyvek)
ISBN: 963-9151-08-4 kötött: 1190 Ft

Kárpáti Tamásné – Tasnádyné Pap Zsuzsanna – Vajda Sándorné: Betűről betűre. [1.] (Olvasásfejlesztő füzetek 1.)
ISBN: 963-9128-58-9 fűzött: 750 Ft

Kástner, Erich: Május 35. avagy Konrád a Csendes-óceánhoz lovagol. Holnap
ISBN: 963-346-234-7 kötött: 1200 Ft

Kende Péter: Mik vagytok ti, istenek?. Orvosi műhibák. 1. Hibiszkuszt
ISBN: 963-8233-09-5

Kende Péter: Mik vagytok ti, istenek?. Orvosi műhibák. 2. Hibiszkuszt
ISBN: 963-8233-08-7

Kertész István: Hellénisztikus történelem. História – MTA Törttud. Int. (História könyvtár 13.)
ISBN: 963-8312-69-6 fűzött: 1680 Ft

"Kiáltás telyes torokkal". [Képek és irások Pap Gábor művészettörténész 60. születésnapjára]. Polar
ISBN: 963-00-5286-5 kötött: 5601 Ft

Kiss Gábor: Vas megye 10–12. századi sír- és kincsleletei. Szombathely, MNM – MTA Régészeti Int. – Vas M. Múz. ig. – Panniculus Régiségtani Egylet (Magyarország honfoglalás kori és kora Árpád-kori sírleletei 2.)
ISBN: 963-9046-38-8 fűzött: 3333 Ft

Klebnikov, Paul: Keresztapa a Kremlben. Borisz Berezsovszkij és Oroszország kifosztása. Tiar
ISBN: 963-00-5656-9 kötött: 1792 Ft

Kovács Ferenc: A magyar nyelvtudományi terminológia kialakulása.

A KÖNYWEBBOLT www.uhu.hu

Akad. K.
ISBN: 963-05-7760-7 fűzött: 1490 Ft

Kovács Péter: Matrica – Excavations in the Roman fort at Százhalombatta, 1993-1997. Kírké (Studia classica 3.)
ISBN: 963-00-5592-9 fűzött: 2500 Ft

Kövegy Anna – Mandel György – Zolnai Mihály: Internet kisszótár. Kossuth
ISBN: 963-09-3904-5 fűzött: 895 Ft

Krúdy Gyula: Álomképek. Mit mutatnak álmaink írásban és képen Palatinus (Szindbád könyvei)
ISBN: 963-9259-49-7 kötött: 1600 Ft

Krúdy Gyula: Szindbád és társai. válogatott novellák. Európa (Európa diákkönyvtár)
ISBN: 963-07-6789-9 fűzött: 650 Ft

Krúdy Gyula: Újabb Szindbád-történetek. Palatinus (Szindbád könyvei)
ISBN: 963-9259-50-0 kötött: 1800 Ft

Kucsera János: Emlékek szelleme. Kucsera J.
ISBN: 963-440-051-5 fűzött: 1167 Ft

Kundera, Milan: Tréfa. Európa
ISBN: 963-07-6905-0 kötött: 1500 Ft

Kupi László: Kápolnyásnyék története. Kupi L.
ISBN: 963-640-880-7 kötött: 1500 Ft

Kurca-parti vallomások. Bodrits I. – Makra Z. – Molnár Gy.,
ISBN: 963-00-4413-7 kötött: 4500 Ft

L

Ladányi Andor: Klebelsberg felsőoktatási politikája. Argumentum
ISBN: 963-446-130-1 fűzött: 1800 Ft

Lakatos Istvánné: Vállalkozás előtti intelmek abszolút kezdőknek. ...mielőtt még minden áron vállalkozna ...: vállalkozzunk.: vállalkozunk!.: vállalkozzunk?.. Budapest, Novo-Start BT, 2000.
ISBN: 963-00-5204-0 fűzött: 1167 Ft

Langer Katalin: Karriertervezés. Telesz.
ISBN: 963-8458-21-6 fűzött: 2800 Ft

Lányi Gusztáv: Lélek(tan) és politika. Bevezetés a politikai pszichológiába Jósözveg Műhely (Jósözveg tankönyvek)
ISBN: 963-9134-23-6 fűzött: 1250 Ft

Látnivalók Somogy megyében. [Somogy megye útikönyve praktikus tanácsokkal]. Well-Press (Vendégváró)
ISBN: 963-86025-9-7 fűzött: 2800 Ft

Lázár Katalin – Szij Enikő: Reguly Antal "hangjegyre szedett" finnugor dallamai. Tinta Kvk. (Bibliotheca Regulyana 4.)
ISBN: 963-86090-2-8 fűzött: 840 Ft

Lengyel András: Játék és valóság közt. Kosztolányi-tanulmányok. Tiszatáj Alapítvány (Tiszatáj könyvek)
ISBN: 963-8496-10-X fűzött: 920 Ft

Libia = Libyen = Libye = Libya. M 1:2000 000. Cartographia
ISBN: 963-352-948-4 CM 950 Ft

Lindenau, Christof: A gyakorló ember. Az antropozófia stádiuma, mint a modern szellemi iskolázás kiindulási pontja., Genius
ISBN: 963-03-6461-1 fűzött: 1000 Ft

Lindsey, Johanna: A szerelem hatalma. M. Kvkklub

ISBN: 963-547-284-6 kötött: 1350 Ft

Loison, Anne-Sophie: Francia nyelvtan. Aktív tesztek: [Villámfeladatok szabad percekre]. Cser K. (2000 x egyperces teszt)
ISBN: 963-9327-18-2 fűzött: 998 Ft

Ludlum, Robert: A skorpió illúzió. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek)
ISBN: 963-635-193-7 fűzött: 990 Ft

M

MacLaine, Shirley: Találd meg önmagad. Ahhoz, hogy a gyümölcsöt leszüreteld, föl kell kapaszkodnod az ágra: [Találkozás belső lényeddel]. Édesvíz (New Age)
ISBN: 963-528-497-7 fűzött: 1650 Ft

Magyarok a világban: Kárpát-medence. CEBA-Hungary (Magyarország kézikönyvtára)
ISBN: 963-9089-84-2 kötött: 10000 Ft

Magyarország. Hungary. Ungarn. Hongrie. – M. 1: 450 000. Cartographia
ISBN: 963-352-480-2 CM 500 Ft

Magyar Péter: A másik út. Gondolatok a közjóról és egy új típusú demokráciáról. MM Studio
ISBN: 963-00-5715-8 fűzött: 1680 Ft

Makk József: Egyéni vállalkozók kézikönyve Unió
ISBN: 963-388-308-3 fűzött: 4592 Ft

Malacka végrendelete. Kírké (Kírké kétnyelvű klasszikusok 2.)
ISBN: 963-00-5593-7 fűzött: 50 Ft

Marcinko, Richard – Weisman, John: A Seal nem felejt. J.LX K.
ISBN: 963-858-989-2 fűzött: 1290 Ft

Marsh, Evelyn: Krétakör. Budakönyvek – Anuket
ISBN: 963-8296-53-4 fűzött: 769 Ft

Matematikatesztek középiskolásoknak. Gordiusz versenytessztek, 2000. Alexandra
ISBN: 963-367-903-6 fűzött: 1490 Ft

McAllister, Brian: Két világ közt. Beholder
ISBN: 963-9047-71-6 fűzött: 998 Ft

McClure, Ken: Transzplantáció.Delej.
ISBN: 963-9124-24-9 fűzött: 1298 Ft

Meyer, Hermann – Sator, Günther: Feng shui: testi-lelki egészség. Édesvíz
ISBN: 963-528-401-2 fűzött: 1490 Ft

Michaeliták. A magyar népszellem és az antropozófia kapcsolata. Arkánium Szellemi Isk. K. (Arkánium Szellemi Iskola könyvtára sorozat 10.)
ISBN: 963-85396-2-3 fűzött: 1500 Ft

Milbacher Róbert: "...földben állasz mély gyökökkel...". A magyar irodalmi népiesség genezisének akkultúrációs metódusa és póriás hagyományának vázlata. Osiris (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-379-927-9 fűzött: 1200 Ft

Miller, Arthur: Gyújtópont. General Press (Nagy siker volt)
ISBN: 963-9282-42-1 kötött: 1500 Ft

Molnos, Angela: Szent és sérthetetlen. A tiszta magyar nyelv használatáról és elhagított gyökrendszeréről. LSZM.
ISBN: 963-00-5639-9 fűzött: 500 Ft

Müller, Jörg: Máriaőről beszélni veszélyes. Mi történt Marpingenben?. Masszi K. (Csodák könyve 2.)

ISBN: 963-86135-4-8 fűzött: 990 Ft

Müller, Werner: Madarak Magyarországon. MME
ISBN: 963-00-3185-X fűzött: 500 Ft

Murdock, Kelly L.: 3D Studio MAX R3 biblia 1. köt. Kiskapu.
ISBN: 963-9301-12-4 fűzött: 4620 Ft

Murphy, Ann M.: Fejtsd meg angolul! 150 rejtély a szórakoztató nyelvtanuláshoz. Cser K. (2000 x egyperces teszt)
ISBN: 963-9327-19-0 fűzött: 998 Ft

N

Nagy Ernő: Küzdősportok az iskolai testnevelésben. Dialóg Campus (Dialóg Campus szakkönyvek)
ISBN: 963-9123-02-1 fűzött: 1980 Ft

Nagy Iván: Nagy Iván emlékezete. Nagy I. Tört. Kör – Nógrád M. Lvt. Balassagyarmati Részleg (Nagy Iván könyvek 6.)
ISBN: 963-7243-19-4 fűzött: 1500 Ft

Nagy Levente: Szülészet. Egyetemi órajegyzet. Mentor
ISBN: 973-8002-62-1 fűzött: 1680 Ft

Nagy Marianna: A közigazgatási jogi szankciórendszer. Osiris (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-379-974-0 fűzött: 1200 Ft

Nee, Watchman: Isten evangéliuma. 2. köt.
ISBN: 0-7363-1106-8 fűzött: 917 Ft

Nemere István: Amíg a szíved bírja. Szerelmes regény. Anno
ISBN: 963-9066-07-9 fűzött: 625 Ft

Nemere István: Elátkozott asszony. Anno
ISBN: 963-9066-01-X fűzött: 625 Ft

Nemere István: Élni nem elég. Anno
ISBN: 963-375-153-5 fűzött: 625 Ft

Nemere István: Könyörtelenül...: A KGB története Püedlo K.
ISBN: 963-9320-30-7 fűzött: 625 Ft

Nemzetközi közjogi dokumentumgyűjtemény. Miskolc, Bíbor K., [ISBN: 963-9103-45-4 fűzött: 1740 Ft]

Nógrád megye = county = Komitat [CD-ROM]. 127 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió.HISZI-MAP (Digitális atlasz 12.)
ISBN: 963-610-083-7 6250 Ft

O

Oláh Szabolcs: Hitélmény és tanközlés. Bornemisza Péter gyűlekezeti énekhasználat. Kossuth Egy. K. (Csokonai könyvtár 22.)
ISBN: 963-472-468-X fűzött: 650 Ft

Orbán Zoltán: Az egérmadarak földjén. Madártani expedícióval Nyugat-Afrikában. MME (Az MME könyvtára 9.)
ISBN: 963-04-5839-X fűzött: 500 Ft

Ország Mihály: Mindent lehet, de krodilít – azt nem!. MME. (Az MME könyvtára 11.)
ISBN: 963-04-6970-7 fűzött: 500 Ft

Ö

Örkényi Ilona, H.: A tarcali káplán sírhantja. Masszi K.
ISBN: 963-86135-1-3 fűzött: 1190 Ft

P

Parker, Daniel Duncan: Aranyliliom. Cherubion (Osiris könyvek 76.)
ISBN: 963-9346-04-7 fűzött: 998 Ft

Parker, Steve: Az emberi test enciklopédiája. Aquila
ISBN: 963-9073-21-0 kötött: 2225 Ft

Pásztói István: Kézikönyv az egyszeres könyvtel gyakorlathoz Unió
ISBN: 963-388-311-3 fűzött: 4368 Ft

Pécs: térkép = Stadtplan = map. M. 1:20 000. Cartographia
ISBN: 963-352-369-9 CM 330 Ft

Peéry Rezső – Szalattai Rezső: Kedves Rezső! Drága Bió! Peéry Rezső és Szalattai Rezső levelezése. Present – Noran
ISBN: 963-9249-02-5 fűzött: 1450 Ft

Péter László: Kívül a körtöltésen. Irodalmi tanulmányok. Tiszatáj Alapítvány, (Tiszatáj könyvek)
ISBN: 963-8496-11-8 fűzött: 1280 Ft

Phillips, Susan E.: Játék az élet. Aquila (Vadrózsa könyvek)
ISBN: 963-679-130-9 fűzött: 1198 Ft

Popper Péter: A meghívott szenvedély. Férfiak és nők titkai nyomában. Saxum (Az élet dolgai)
ISBN: 963-9084-97-2 fűzött: 880 Ft

Popper Péter: Hazugság nélkül. Saxum (Az élet dolgai)
ISBN: 963-9084-62-X fűzött: 880 Ft

Powers, Joan: Micimackó kis útmutatója. Szukits (Meglépetés könyvek)
ISBN: 963-8346-06-0 kötött: 990 Ft

Prague = Prag = Prága. M. 1:17 000: city = Innenstadt = centre = Belváros. M. 1:12 000. Cartographia
ISBN: 963-352-772-4 CM 750 Ft

Priapuri versek. Római erotikus költemények. Kírké (Kírké kétnyelvű klasszikusok 1.)
ISBN: 963-00-5272-5 fűzött: 900 Ft

R

Radnai Gáborné: Rontás virága. Impresszum
ISBN: 963-85913-0-7 fűzött: 625 Ft

Radnai Gáborné: Tévely. Könyvkuckó
ISBN: 963-9077-17-3 fűzött: 625 Ft

Radnai Gáborné: Téves diagnózis. Impresszum
ISBN: 963-85913-7-4 fűzött: 625 Ft

Redfield, James: Shambhala titka. A tizenegyedik felismerés nyomában. M. Kvkklub,
ISBN: 963-547-241-2 kötött: 1590 Ft

Róth Erika: Az elítélés előtti fogvartás dilemmái. Osiris (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-379-016-0 fűzött: 1200 Ft

S

Salten, Felix: Bambi. Móra
ISBN: 963-11-7582-0 kötött: 898 Ft

Sánta Gábor: "Minden nemzetnek van egy szent városa". Fejezetek a dualizmus korának Budapest-irodalmából Pro Pannonia (Pannónia könyvek)
ISBN: 963-9079-63-4 kötött: 1690 Ft

Sári László: A Himalája arca. M. Kvkklub
ISBN: 963-547-277-3 kötött: 1390 Ft

Sarkadi Imre: A gyáva. Kisregények és elbeszélések. Európa (Millenniumi könyvtár 155.)
ISBN: 963-07-6924-7 kötött: 680 Ft

Sebők Éva: Hazacsavargó. Mesehúszas. Masszi K.
ISBN: 963-86135-2-1 kötött: 1990 Ft

A KÖNYWEBBOLT www.uhu.hu

Segesdy László: Az aranyhajó. Radiant BT. (Rejtő Jenő világa)
ISBN: 963-00-5202-4 fűzött: 690 Ft

Seitz, Paul: Kis kerti patika. Gyógynövények termesztése és felhasználása Ciceró (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-240-0 fűzött: 1190 Ft

Seres Katalin: A pusztai vadóc. Mesterszállás. Képviselőtestület
ISBN: 963-03-9838-9 kötött: 2500 Ft

Shakespeare, William: Versek. M. Kvkklub
ISBN: 963-547-297-8 kötött: 1890 Ft

Sigmund, Anna Maria: A nációk asszonyai. Európa
ISBN: 963-07-6836-4 kötött: 1800 Ft

Small, Bertrice: Megigézve. M. Kvkklub
ISBN: 963-547-247-1 kötött: 1550 Ft

Smith, Wilbur: Aranybánya. Delej.
ISBN: 963-9124-30-3 fűzött: 1298 Ft

Somlyó György: Somlyó György válogatott versei. Unikornis (A magyar költészet kincstára 94. köt.)
ISBN: 963-427-414-5 kötött: 3000 Ft

Somogy megye = county = Komitat [CD-ROM]. 244 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió. HISZI-MAP (Digitális atlasz 15.)
ISBN: 963-610-064-0 6250 Ft

Sparks, Nicholas: Üzenet a palackban. M. Kvkklub
ISBN: 963-547-290-0 kötött: 1590 Ft

Steel, Danielle: Ház a Remény utcában. Maecenas Könyvkiadó Kft.
ISBN: 963-203-031-1 fűzött: 999 Ft

Steiner, Rudolf: Bevezetés az antropológiába. Válogatás. Genius
ISBN: 963-00-4527-3 fűzött: 1667 Ft

Steuer, Wolfgang: Rock'n'roll. Alapok – figurák – akrobatika. Planétás
ISBN: 963-9014-85-0 fűzött: 1980 Ft

Stone, Katherine: Vágyak. General Press (Romantikus regények)
ISBN: 963-9282-32-4 kötött: 1200 Ft

Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér. Naplójegyzetek. Európa (Európa diákkönyvtár)
ISBN: 963-07-6909-3 fűzött: 580 Ft

SZ

Szabó István: Az államfő jogállása a Weimari Köztársaságban. Osiris (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-389-013-6 fűzött: 1800 Ft

Szabó Magda: Mondják meg Zsófiáknak. Holnap
ISBN: 963-346-233-9 kötött: 1200 Ft

Szabó Zsolt: Feladatgyűjtemény a táblázatkezeléshez Műszaki Kvk. (Az informatika alapjai)
ISBN: 963-16-2580-X fűzött: 820 Ft

Szauer Ágoston: Kalauz. Versek. Masszi K. (Cédrus könyvek 1.)
ISBN: 963-86015-9-0 fűzött: 880 Ft

Szendrey Marót Ervin: Isten-áldás. költeményeim, dalaim – üzenet 2000-ból. Szendrey M. E.,
ISBN: 963-440-017-5 fűzött: 1500 Ft

Szentmiklósi Miklós: Pénzügyi előrejelzési modellek készítésének néhány elméleti és gyakorlati kérdése. Osiris (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-379-865-5 fűzött: 900 Ft

Szj Rezső: Kiss Istvánról és művészetéről. Szenci Molnár Társ.
ISBN: 963-250-027 fűzött: 3400 Ft

T

Takáts Gyula: Már Drangalag viszi. Új versek. Nap K.
ISBN: 963-8116-76-5 kötött: 1500 Ft

Tatay Sándor: Kinizsi Pál. Ciceró
ISBN: 963-539-242-7 fűzött: 750 Ft

Természet, erdő, gazdálkodás. Pro Silva Hung. Egyes. (Az MME könyvtára 16.)
ISBN: 963-00-2467-5 fűzött: 1500 Ft

Természetkímélő módszerek a mezőgazdaságban. MME. (Az MME könyvtára 17.)
ISBN: 963-00-4501-X fűzött: 850 Ft

Thinnes, Gerhard: Gyümölcsfák metszése. Ciceró (Falu-kertész)
ISBN: 963-539-236-2 fűzött: 1190 Ft

Tófalvi Zoltán: Északi változatok. Tófalvi Zoltán beszélgetései Skandináviában élő magyarokkal. Mentor
ISBN: 973-8002-58-3 fűzött: 1540 Ft

Tolna megye = county = Komitat [CD-ROM]. 108 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió. HISZI-MAP (Digitális atlasz 16.)
ISBN: 963-610-085-3 6250 Ft

Török Sándor: Mi az antropológia. Bevezető előadás. Genius
ISBN: 963-00-5201-6 fűzött: 1883 Ft

Történelem: témavázlatok érettségizőknek és felvételizőknek. Koncept-H
ISBN: 963-8332-99-9 fűzött: 850 Ft

Tót H. Zsolt: Prózaporond. Olvasatok. Masszi K.
ISBN: 963-86135-0-5 fűzött: 990 Ft

Trencsényi-Waldapfel Imre: Görög regék és mondák. Móra
ISBN: 963-11-7586-3 kötött: 1398 Ft

Trócsányi Zoltán: Észak nomádjai. Anno
ISBN: 963-9199-30-3 fűzött: 750 Ft

U

Urbán Miklósné: Móra István élete és munkássága. Bibliográfia. Petőfi S. Vár. Kvt. – Móra F. Közművel. Egyes.
ISBN: 963-00-4242-8 fűzött: 2667 Ft

Ü

Ünnepi gondolatok. Emberiről és isteniről: [Válogatás a magyar és világirodalom spirituális műveiből]. Telkép
ISBN: 963-00-5054-4 kötött: 1500 Ft

V

Vallejo-Nágera, Juan Antonio: Szemtől szemben a depresszióval. Háttér (Lélek kontroll)
ISBN: 963-8128-92-5 fűzött: 998 Ft

Veér András – Eröss László: A dohányzás rabságában. Megrázó dokumentumok egy kellemes, ámde halálos szenvedélyről. Art Nouveau
ISBN: 963-00-5519-8 kötött: 2490 Ft

Veress István: A titokzatos macska. Sensus.
ISBN: 963-86047-8-6 fűzött: 550 Ft

Verne, Jules: A zöld sugár. Unikornis. (Jules Verne összes művei 44. köt.)
ISBN: 963-427-395-5 kötött: 3000 Ft

Verő Ivánné: A pénzkezelés rendje, 2001. A bizonylati rend, értékpapír kezelés. Unió
ISBN: 963-388-310-5 fűzött: 3920 Ft

Veszprém megye = county = Komitat [CD-ROM]. 225 térkép = maps = Land Karten: 1.0 verzió. HISZI-MAP

Csatlakozzon a Lira és Lant Rt. franchise hálózatához!

Ha Ön már működő könyvesboltot üzemeltet és

- problémája van az árubeszerzéssel,
- gondja van a készlet-finanszírozással, és ezért nem elég széles a választéka,
- igényelné egy nagy tapasztalatokkal rendelkező könyvkereskedelmi vállalat könyvszakmai és marketing támogatását,
- hasznosítani tudná egy sok boltot üzemeltető könyvesboltúnc szolgáltatásait;

Ha Ön most kíván új vállalkozásként könyvesboltot nyitni

- és ehhez szívesen élvezné az egyik legnagyobb magyar könyvesborthálózat támogatását;

És tulajdonosa vagy bérlője egy, az ország bármely részén lévő, központi helyen elhelyezkedő 60–120 négyzetméteres üzlet-helyiségnek,

akkor csatlakozzon franchise hálózatukhoz és élvezze a következő előnyöket!

- folyamatos, **igényes könyvellátás,**
- **bizományosi konstrukció** számítógépes áruforgalmi rendszeren keresztül,
- rendkívül **széles könyvválaszték,**
- folyamatos **értesítés a megjelenő újdonságokról,**
- forgalom függvényében **emelkedő árrés,**
- **árrés-prémium** a Lira és Lant csoport kiadónál megjelent könyvekre,
- teljes jogú részvétel a Lira és Lant központi marketingjében,
- egy tőkeerős, jó hírű vállalat **arcuata,**
- könyvszakmai, kereskedelemtechnikai, számítástechnikai **betanítás, folyamatos tanácsadás,**
- **boltátalakítás, berendezés** a modern könyvkereskedelmi követelményeknek megfelelően.

Referenciáink, a saját boltjaink:

Fókusz Könyvárúháza

1072 Budapest, Rákóczi út 14.
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.

7621 Pécs, Jókai u. 25.
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.
Fókusz Online Könyvárúház –
www.fokuszonline.hu

Szakkönyvárúházak

Infotéka Könyvesbolt –
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b.
Iskolacentrum –
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Mediprint Orvosi Könyvesbolt –
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Műszaki Könyvárúház –
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
Technika Könyvesbolt –
1114 Budapest, Bartók B. út 15.

Minden, ami zene

Kodály Zoltán Zeneműbolt,
Antikvárium és Hangszerbolt –
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt –
1052 Budapest, Szervita tér 5.

Könyvesboltok – a franchise hálózat pillérei

3300 Eger, Bajcsy Zs. u. 2.
9021 Győr, Arany János u. 3.
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Szinvapark Bevásárlóközpont,
3530 Miskolc, Bajcsy Zs. u. 2-4.

További információ:

Lira és Lant Rt.
1052 Budapest,
Szervita tér 5.
Telefon: 235-5020, Fax: 318-4107
Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

fókuszonline
könyvárúház
www.fokuszonline.hu
e-mail: info@fokuszonline.hu
kék szám: 06-40-FOKUSZ (365879)

www.fokuszonline.hu

(Digitális atlasz 18.)
ISBN: 963-610-088-8 6250 Ft

Vizsgapéldatár. az Európai Számítógép-használói Jogositvány vizsgafeladatai. Kossuth
ISBN: 963-09-4207-0 fűzött: 6900 Ft

W

Walsh, Stephen: Sztálingrád, 1942–1943. A pokoli katlan. Hajja (20. századi hadtörténet)
ISBN: 963-9329-07-X kötött: 2996 Ft

Watson, Ian: Káoszgyermek Szukits
ISBN: 963-9278-89-0 fűzött: 1290 Ft

Wisniewski, Claudia: Divatlexikon. Athenaeum 2000
ISBN: 963-85966-8-6 kötött: 2490 Ft

Z

Zakariás Erzsébet: Asszonyélet Erdővidéken. Mentor
ISBN: 973-8002-51-6 fűzött: 1750 Ft

Zalai Ernő: Matematikai közgazdaságtan. A korszerű mikroökonómiai elemzés klasszikus és neoklasszikus szemléletű modelljei. KJK-Kerszöv.
ISBN: 963-224-561-X kötött: 5824 Ft

Zöldfüszerek. Dr. Oetker. Gabo
ISBN: 963-8280-85-9 kötött: 1100 Ft

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhatalmú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már ajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

webconsult

http://www.webconsult.hu

- ▶ Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, ▶
- ▶ Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem ▶
- ▶ Szaktanácsadás ▶

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

K.u.K.kantson könyveinkbe!

Unikum Könyvek – a régi nagy sikerek sorozata

Eddig megjelent:

Gádor Béla:
Néhány első szerelem története

Kötve 1300 Ft
A magyar humoros irodalom egyik legjelesebb alkotójának derűvel, bájjal átitatott, főként gyermek- és ifjúkori élményekből táplálkozó elbeszélései.

Kellér Andor:
Bal négyes páholy

Kötve 1500 Ft
A legendás színházi szakember, a kártyás Beöthy László, a század elejének különös figurája a pompás regény főhőse. A hatvanas évek egyik nagy sikere volt e könyv.

Krúdy Gyula:
Ferenc József rendet csinál
Kötve 1350 Ft
A könyvbe Krúdy Gyulának a K.u.K korról szóló olyan írásai kerültek, amelyek eddig többségükben korabeli hírlapokban rejtőztek.

Anna Seghers:
A hetedik kereszt
Kötve 1500 Ft
A remek regényből annak idején világsikerű amerikai film is készült, a főszerepben Spencer Tracyvel.

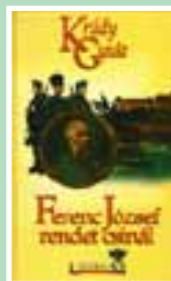
Leonhard Frank:
Jézus tanítványai
Kötve 1300 Ft
A háborúban rommá tarolt Würzburgban titokzatos társaság

kezd tevékenykedni. Tagjai Jézus tanítványainak nevezik magukat. Róluk szól e megrázó regény.

Tersánszky J. Jenő:
III. Bandika a vészben
Kötve 1300 Ft
Hogy ki Bandika? – Sztár, aki a nyilas uralomtól és kegyetlen ostromtól szenvedő Budapesten is csak füttyörészik, hiszen: kanárimadár!

Sajtó alatt:

Karinthy Ferenc:
Baracklekvár és más elbeszélések
Mít tud egy vödör?
Válogatás a magyar humoros irodalomból

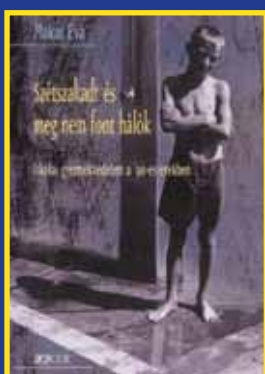

K.u.K. Kiadó, 1138 Népfürdő u. 15/E, T/F:239-1189, 359-1634, E-mail: kukkiado@ax.hu

OKKER KIADÓI AJÁNLAT

Novák Márta (szerk.)
Az alvászavarok diagnosztikája és terápiája
Ára: 2300 Ft

Makai Éva
Szétszakadt és meg nem font hálók
Iskolai gyermekvédelem a '90-es években
Ára: 1480 Ft

Falus Iván – Ollé János
Statisztikai módszerek pedagógusok számára
Ára: 1950 Ft

Dr. Benedek István
Száz eset ezer tanulság – Történetek a nevelés-oktatás világából
Ára: 1730 Ft

Dr. Benedek István
Az intézményvezetés négy tétele
Ára: 1680 Ft

Tóth Tiborné dr. – Sárköziné Kollárits Edit
Nevelési rendszerfejlesztés – Szociálpedagógia a nevelésközpontú, minőségbiztosított iskoláért
Ára: 1400 Ft

Trencsényi László
Művészetpedagógia – Elmélet, tanterv, módszer
Ára: 2500 Ft

OKKER Kft. Pedagógus Könyvesbolt
1067 Budapest, Podmaniczky u. 37.
Tel./fax: 302-7370, 312-2851 E-mail: bookker@matavnet.hu